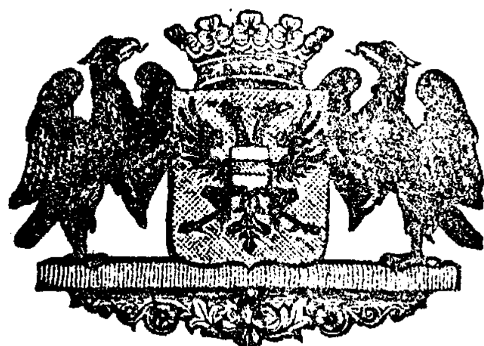
Jaargang 112. Dingsdag, 30 Augustus 1853. No. 69.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD
voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.
aturdag ll. is aan de geabonneerden verzonden: *Bijblad* 22, inhoudende: *Verslag van de handelingen van de ten Generaal.*

AANBESTEDING
VAN
URF EN BRANDHOUT.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *oningen* gedenken, bij enkele Inschrijving, ten dienste n het Raadhuis, aan te besteden:

1. De **levering** van **300** Ton **BAGGERTURF;**
2. **Idem** van **800** Ton **HARDE ZWARTE URF**, en
3. **Idem** van **6000** Stuks **BERKEN BRANDOUT.**

De Voorwaarden van Levering zullen, van heden, ter CRETARIJ dezer Gemeente ter lezing liggen.

Vóór of uiterlijk op MAANDAG den 5den September 53 zullen de Monsters aan het Raadhuis moeten worden zorgd, en wel van iedere soort van Turf en het Brandut 15 Stuks, ieder afzonderlijk in een' Zak of eene and, terwijl bij ieder Monster een afzonderlijk Inschrijngsbriefje moet worden overgelegd, van buiten voorzien n dezelfde merken als het Monster.

GRONINGEN, 25 Augustus 1853.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: VAN UILDRIKS, *L. S.*

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *roningen*, —

In aanmerking nemende, dat de **VEEMARKT** aan et **Nieuwe Kerkhof** albier tot nu toe alleen wordt ebruikt tot het aanvoeren, koopen en verkoopen van **UNDVEE**, zonder dat gebruik wordt gemaakt van de voegdheid, om aldaar mede **SCHAPEN** en **VARENS** ter verkoop aan te voeren; dat dit waarschijnlijk oet worden toegeschreven aan onbekendheid der Veehanderen, met de omtrent die Veemarkt bestaande verordeingen, —

Herinneren door deze de Ingezetenen en andere belangebbenden, aan de bepaling van het 2e en 4e lid van de erordening omtrent de Veemarkt aan het Nieuwe Kerkof, door den Raad gearresteerd den 9den Junij 1852, en fgekondigd den 13den Julij daaraanvolgende, welke bepaling idt als volgt:

2) dat voortaan, behalve de Vóór- en Najaars„veemarkten, wekelijks slechts éénmaal eene „Veemarkt of Markt voor Runderen en Kalveren „zal worden gehouden, **waarop tevens „SCHAPEN en VARKENS zullen wor„den toegelaten**, en waarop alzoo ieder, „zonder onderscheid, zijn Vee ter verkoop zal „mogen aanvoeren."

4) daartoe aan te wijzen de straat aan de oost„en zuidzijde van het Nieuwe- of Noorderkerkhof."

GRONINGEN, 8 Augustus 1853.

Burgemeester en Wethouders voornd: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS van de Gemeente *Groningen* brengen bij deze ter kennis van de BELASTINGSCHULDIGEN, dat het door den Heer COMMISSARIS des KONINGS in de Provincie *Groningen*, bij besluit van den 22sten Augustus 1853, no. 2, gearresteerd en invorderbaar verklaard EERSTE SUPPLETOIR KOHIER voor de BELASTING op het PERSONEEL, over het dienstjaar 18 53/54, voor deze Gemeente, op heden aan den ONTVANGER der DIRECTE BELASTINGEN in deze Gemeente ter invordering is ter hand gesteld, en dat ieder verpligt is zijnen aanslag op den bij de Wet bepaalden voet te voldoen. Voorts worden de belanghebbenden herinnerd, dat, bijaldien zij mogten vermeenen bij hunnen aanslag bezwaard te zijn, zij hunne klagten deswege moeten indienen *binnen drie maanden na heden*, en dat die klagten, vrijgesteld van zegel, moeten worden gerigt aan Heeren Gedeputeerde Staten, en kunnen worden bezorgd bij den Heer Controleur der Directe Belastingen te *Groningen*.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 27sten Augustus 1853.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: VAN UILDRIKS, *L. S.*

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* doen te weten, dat de **BEGROOTING** dezer Gemeente voor het jaar 1854, ingevolge Art. 203 der Gemeentewet, op de SECRETARIE der Gemeente voor een ieder ter inzage is nedergelegd, benevens de **BIJLAGEN** welke betrekking hebben tot de EIGENDOMMEN der Gemeente, vermeld in Hoofdstuk III der inkomsten; en voorts dat de BEGROOTING in druk en de genoemde BIJLAGEN in afschrift, tegen betaling der kosten, algemeen verkrijgbaar zijn gesteld op de SECRETARIE.

GRONINGEN, 29 Augustus 1853.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: VAN UILDRIKS, *L. S.*

INGEZONDEN STUKKEN.

TENTOONSTELLING TE APPINGEDAM.

De tentoonstelling van wege het genootschap van *Nijverheid*, te *Appingedam* op den 24sten en 25sten Aug. gehouden, heeft, zoo als vroeger in deze Courant is berigt, de verwachting verre overtroffen. — Het aantal voorwerpen van handwerksnijverheid en kunst, veeteelt, tuin- en landbouw, in het Fivelingo-kwartier vervaardigd of aangefokt en gekweekt, door de ijverige pogingen der commissie en verdere leden des genootschaps ingezonden, bedroeg ongeveer 300. — Daarvan waren ruim 200 stuks voorwerpen van nijverheid, 8 driejarige paarden, 4 enterveulens, 5 varkens, 5 hokkelingen, 7 vaarzen, 10 schapen, 9 diverse soorten van vee, 9 stuks pluimgedierte, 33 stuks voortbrengselen van tuin- en landbouw. De commissie, welke zich op verzoek des genootschaps met alles, wat de regeling enz. betrof, wel had willen belasten, heeft echter gemeend, de beoordeeling der ingezondene voorwerpen aan 16 personen van onderscheidene streken en stand te moeten opdragen, opdat alles met onpartijdigheid werd beoordeeld. — Op de regeling en plaatsing der voorwerpen is dan ook geene enkele aanmerking gevallen, en dat het getal bezoekers groot is geweest, blijkt daaruit, dat, behalve de leden des genootschaps en de inzenders der voorwerpen, er nog bijna 800 personen het lokaal der tentoonstelling hebben bezocht.

In den avond van den eersten dag der tentoonstelling is aan de inzenders der bekroonde voorwerpen, onder toepasselijke aanspraken van de heeren mr. E. VAN LOON, H. A. VERKADE, mr. V. WICHERS en H. J. KLEIN, de uitspraak der beoordeelaren bekend gemaakt, waaruit bleek, dat aan de hieronder staande personen voor de door hen ingezondene voorwerpen de daar achter staande bekrooning of onderscheiding is ten deel gevallen.

H. D. Bakker, te Wirdum, voor een 3jarig zwart paard, bekroond met *f* 20; K. H. Busz, Spijk, v. idem, getuigs.; A. N. Sterenberg, Losdorp, idem, idem; W. Eijsinga, Jukwerd, enter merriep., bekr. m *f* 10; P. Wiertsema, Bierum, v. idem, getuigs.; W. M. Martens, Farmsum, zw.-blaarde vaars, bekr. m. *f* 10; A. P. Groothof, Uitwierde, zw. witk. dito, getuigs.; W. Wiertsema, Bierum, zw.-bl. dito. id.; S. Kuipers, Bovendijks, vaalbont hokkel., bekr. m. *f* 6; H. Tichelaar, Loppersum, vaalblaarde dito, getuigs.; J. Smit, Farmsum, vaalbonte dito, id.; L. v. d. Hak, schaap, bekr. m. *f* 10; J. Houwing, v. id., id., getuigs.; E. D. Faber, v. id., id.; mr. S. Reijnders, varken, bekr. m. *f* 5, alle te Apping.; J. H. Dethmers, Farmsum, v. id., getuigs.; J. Wester, Loppers., id., id.; S. O. Bosker, Opwierde, 1 haan 6 hennen, bekr. m. *f* 3.50; E. Vos, Uitwierde, 1 haan, id. *f* 2.50; R. Hamminga, Kolham, zw. twent. ruin, getuigs.; J. Houwing, Appingd., kalf, id.; D. Huisinga, Loppers., chaispaard, id.; H. D. Veendorp, Apping., vette koe, id.; H. K. Zijlm..., Bovendijks, wipkar, id.; S. H. Luurts, 't Zandt, verbeterde arendploeg, *f* 10 premie van programma en *f* 5.50 extra en getuigschrift; Slinger, Stedum, arendpl., getuigs. en *f* 5; J. Venhuizen, Apping., schommelk., getuigs.; dezelfde, korenschop, id. en *f* 3; A. H. Bolman, Leerm., monster verfwerk, getuigs.; J. v. d. Tuuk, Loppers., gedrukt vijfschacht, id.; M. Heeres, Apping., weitasschen, id. en *f* 3; B. Doornbos, id., haspel, getuigs.; vrouw v. Geuns, id., drie bouquetten, id.; M. J. Smit, id., kunsthoefijzer, id. en *f* 2.50; H. Rottinghuis, id., geel koperen komfoor, getuigschr.; id., rood koperen komfoor, id.; id., verbeterde schenkketel, id. en *f* 2.50; F. J. Cadel, id.; linnen naaigaren, getuigschr.; J. H. Rottinghuis, Delfz., scheeps-nachthuis, id.; id., turfvat, id.; H. Schut, id., scheepskombuis, id. en *f* 5; id., tuingereedschap, id. en *f* 2; id., twee blokken met beslag, getuigschr.; id., ijzeren vlaglijnsblokje, id. en *f* 2; id., driekante harpoen, getuigschr.; W. Hanko, Appinged., vogelkooi, id. en *f* 1,50; A. J. Fokkens, id., paar laarzen, getuigschr.; E. Smit, Losdorp, mangelwortelsnijder, id. en *f* 5; P. W. Smith, Apping., verzilverd breikorfje, getuigschr.; W. Vos, id., gestopte kant, id.; T. K. Rienks, Loppers., wagengereide, id. en *f* 5; R. D. Bos, id., verlosk. instr. v. vee, id. en *f* 3; id., boorstekspade, id. en *f* 2,50; Jan Wester, Loppers., gewone- en kandijschaar, getuigschr. en *f* 1; J. H. Smit, Delfzijl, een paar laarzen, getuigschr.; F. Hoeksema, Garmerw., 6 stuks nagebootste houtsoorten en marmer, id. en *f* 2; F. Fokkens, Appinged., mah. houten dambord, getuigschrift; J. Crone, idem, mah. houten secretaire, idem en *f* 5; H. Kamerling, idem, een paar laarzen, getuigsch.; G. Abeln, idem, een zijden vest, idem en *f* 1,50; K. F. Nepperus, idem, machine om bezems te binden, getuigschr.; J. Eegenberg, idem, paardbeslag met 32 nagels, getuigschr.; H. Kolthof, idem, koperen glazenspuit, getuigschr.; Joh. Wolters, idem, buildoek, id. en *f* 5; J. Hegeman, idem, een heeren frak, idem en *f* 3; T. K. Hoogstraal, idem, kamerbezem, idem en *f* 1; A. E. Stijkel, idem scheepsbeslag, idem en *f* 3; J. de Haan, idem, scheepsblok, idem en *f* 3; J. de Haan, idem, ovale tabakspot, getuigschr.; J. de Haan, idem, ronde dito, idem; J. H. Eerkens Smit, Garmerw., dommekracht, idem en *f* 2; J. Knoop Pathuis, Onderdend., raap- en lijnkoekbreker, idem, getuigschr.; Hugo Mulder, Appinged., een naald in een speld, idem en *f* 1; H. Steekema, idem, 1 paar laarzen, getuigschr.; S. H. Luurts, Zandt, toestel om een paard geneesm. in te geven, idem en *f* 1; idem, idem, paardbeslag en nagels, getuigschr. en *f* 3, premie *f* 2; Venema, Appinged., monster verfwerk, getuigsch.; Wedw. F. Bos, idem, vrouwel. handwerk, idem; J. Jonker, idem, molenbeslag, idem; Mevr. Wichers, idem, gehaakt tafelkleed, idem; Gebr. Groenboom, Loppers., ossekroon, idem; C. Fokkens, Delfzijl, 1 paar laarzen, idem en *f* 3; H. Schut, idem, snijijzer, getuigschr.; G. Muldervink, Leermens, 10kleurig vijfschacht, id. en *f* 4; A. J. Ludolphy, Appinged., 26 stuks schilderijen, id. en *f* 5; idem, idem, nagebootste houtsoorten, getuigschr.; H. Bolman, Ten Boer, dussel, id. en *f* 1; J. K. de Vries, Appinged., miniatuur kofschip, getuigschr.; G. Hoving, Thesinghe, nagebootste houtsoorten, id.; Hero Huisman, Appinged., teekenstuk, id., om de jeugdige jaren des makers; H. B. Vinke, id., een vlies wol, getuigschr. en *f* 3; E. Takens, id., bloem, getuigschr.; E. de Bruin, id., eene kool, id. en *f* 1,50; W. H. v. Dam, Leermens, boonen, getuigschr.; F. J. v. Goor, Delfzijl, peulvruchten, id.; O. de Rheden van Swinderen Cleveringa, Appinged., tabaksplant, id.; Th. v. Slooten, Tjamsweer, appels, id. en *f* 1,50, H. P. Steenhuis, Appinged., vruchten, getuigschr.; D. A. Bouwman, id., dalia's, id. en *f* 1,50; mr. L. J. Vos, id., slangmeloen en peulen, getuigschr.; G. F. Moolman, Scharmer, snijboonen, id. en *f* 1; A. Stiekel, Appinged., pronkers, getuigschr.; J. Klunder, id., vruchten, id. en *f* 2; D. Zuidema, id., frambosen, id. en *f* 1; H. Groenwold, Farms., tuinvr., d. en *f* 5; mr. J. Potter v. Loon, Apping., bloemen, getuigschr.; J. R. Reiniger, Siddeb., kunststuk, lichtkroon, id. en *f* 5; mr. E. v. Loon, Apping., drie hoendereijeren, getuigschr.; mev. de wedw. Swaving, id., boekweitplant, id.; W. Kruisinga, Windew., kanariezaad, id.; H. Klein, Loppers., mangelwortelen, id.; Th. Sietsema, id., veldvruchten, id; A. de Boer, id., tuinvruchten, id.; de heer G. H. A. Schöningh, Apping., bloemen, id.; J. H. Dethmers, Farmsum, veldvruchten, id.

Bij deze vermelding voegen wij den wensch, dat later eene meer dan oppervlakkige beoordeeling van een of ander der bezoekers dezer zoo wij vertrouwen in het algemeen belang ondernomene tentoonstelling aan het publiek worde kenbaar gemaakt, opdat, wanneer over eenige jaren wederom iets dergelijks wordt ondernomen, de belangstelling grooter en de volksvlijt, kunst en smaak er door bevorderd worden.

Mijnheer de Redacteur!

Met het oog op uwe zucht om al wat goed is te bevorderen, verzoeken wij voor deze regelen beleefdelijk een plaatsje in uwe Courant.

Eene stem uit de Nederlandsche Arbeidershut.

't Is Zaturdagavond, de man komt van zijnen arbeid te huis en zet zich, met moeite zijne stramme gewrichten buigende, dood vermoeid in zijne schamele woning neder. Vier van de vijf kinderen, waarvan het oudste acht, en het jongste een en een half jaar is, zijn reeds te bed, of liever liggen op een en denzelfden kafzak: het jongste, een bleek en mager wicht, ligt aan de schaars gevende borst der moeder, wier hand bezig is, 's vaders avondeten te bereiden.

Het bestaat uit eene soep van boontjes, een brouwsel waarop het scherpstziend oog geen oogje vet zou hebben kunnen ontdekken. De vader opent eene, in de laatste weken niet meer gevulde blikken tabaksdoos, en telt er, somber zwijgend, vierdehalve gulden benevens een dubbeltje uit op de tafel, waarop een gescheurd bord met lepel en een houten bakje met zout staat. 't Is zijn weekgeld. De moeder neemt het even zwijgend op en sluit het daarna zorgvuldig in een zoo goed als ledig, verfloos, vurenhouten kabinetje.

Maar weinige oogenblikken en de afgetobde werkman is bezig aan zijn sober avondmaal, terwijl zijne wederhelft zich nevens hem heeft neergezet. Hoewel de droefgeestigheid sedert den laatsten tijd gestaâg in die stulpe der bekommering woonde, meende de man, dat zij toch heden avond zijne vrouw meer dan gewoonlijk overmeesterde. Hij ziet haar scherp in 't oog en vraagt op deelnemenden toon: »Hebt ge gekreten, JANTJE?" Haastig grijpt ze naar haar voorschoot, om eene traan, die op die vraag uit haar oog wil wellen, weg te vagen; en zoo noode haren man 't genot van zijn maal willende ontnemen, tracht ze zich met inspanning al harer krachten zoo goed mogelijk te houden, en antwoordt: »ach, PIETER, eet maar »eerst, daarover kunnen we straks wel spreken." »Onmogelijk!" zegt de man, den halfgeledigden schotel wegschuivende, »ik kan »niet meer eten;" en hoewel hij 't op de dringendste bede zijner minnende nogmaals beproeft, schijnt het hem waarlijk onmogelijk te zijn. Op nieuw dringt hij er op aan, dat de bedroefde hem de reden harer smarte mededeele.

»Ach, PIETER," vangt ze aan, „als gij er zoo sterk op staat, wil ik 't u dan zeggen, wat mij zoo zwaar op 't hart ligt: de maat is vol, o veel, veel heb ik in den laatsten tijd voor u verkropt, ik wilde u, die van den vroegen morgen tot den laten avond moet zwoegen, zoo ongaarne de oogenblikken, die ge bij ons zijt, vergallen, maar zie, toen ik van avond de kinderen aan kant had, en in mijne eenzaamheid, in 't schemerdonker overrekende, wat ik deze week al uit den winkel en van den bakker haalde, en ach, gij weet hoe zuinig ik den boêl omtrek, maar ge weet niet, hoe weinig uwe kinderen en ik gen.." hier werd het haar weer vol voor de keel en moest zij even ophouden, „toen ik dit overrekende," hervat ze, „werd ik heel naar... daarenboven had onze buurvrouw mij verteld, dat het koren gisteren aan de markt nog weer veel duurder was geweest, dat ook het brood weer was opgezet, en toen dacht ik aan den al langzaam komenden winter!...." — „Is 't brood al weer duurder, moeder?".... zuchtte het achtjarig zoontje, 't welk men waande te slapen, maar dat de bijna nog ledige maag nog niet had vergund in te sluimeren. „Och gut, die arme jongen," viel de moeder in, „ik meende dat hij reeds lang sliep." — „Geef hem mijn overgebleven eten maar, vrouw," hervatte de vader. Het gretig verslondene dompelde hem daarop in spoedig in diepe rust.

Des werkmans ziel doorwoelde in dien oogenblik eene mengeling van aandoeningen; medelijden, droefheid en wrevel bekampten elkaâr, en toen de laatste de overhand verkreeg, sprak hij, terwijl er een vreeselijk vuur in zijn anders zoo goedig oog schitterde, met gebalde vuist: „God kan het nooit gedoogen! ook ik heb er reeds meer over gedacht, dan ik u zeide. Neen, nooit zal Hij 't gedoogen! Zie, de een wordt rijk, dagelijks rijker, schatrijk! en de ander arm, dagelijks armer, doodarm! en dat bij den besten wil van de wereld! »Een arbeider is zijn loon waard," staat er, en waarom onthoudt men ons dan 't billijke? men konde het ons toch van den overvloed geven! 'k Weet nog best, dat de daghuren hooger waren! Eerst toen er voor jaren zulk een goedkoope en slechte tijd kwam, toen zijn ze verlaagd; moest men ze dan thans niet weer verhoogen? Neen, 't schreit ten Hemel! Denk er maar om, daar komt wat, pestelenties of oorlog! Gisteren heeft er al eene staartster geschenen, meer dan een heb ik gehoord, die haar zag. Neen, nooit! zóó blijft 't nooit!" Verschrikt vatte de vrouw haren man bij de hand; voor 't eerst haars levens zag ze hem in zulk eene stemming, hoorde ze hem zóó spreken. »Lieve PIETER," zegt ze, »wees toch bedaard, ach had ik 't u maar niet geklaagd, gij, die anders altijd zoo berust in uw lot, hoe kunt gij zoo spreken, dat had ik niet van u gedacht; ik verwachtte troost van u. Neen, zóó niet! Hoor, wat God doen wil, dat weet Hij alléén, daar mag de mensch niet indringen. Hij alléén weet, hoe lang hij den rijke en den arme wil op de proef stellen; neen, ons voegt geduld, en onderwerping; wat hebt gij zelf nog gezegd, toen ik u den vorigen Zondag uit het Testament voorlas „die met tranen zaait, zal met gejuich maaijen," en wat die staartster betreft, gij gelooft toch aan geene fabels? Gij weet, dat ik bij Domenie N. heb gewoond, die heeft mij 't voor twintig jaar al duidelijk gemaakt, dat die staartsterren natuurlijke dingen zijn, die om de zoo veel jaar schijnen; wezenlijk, PIETER, ik had u nog niet geklaagd, als ik maar eenigzins kans had gezien u en de kinderen 't noodige te kunnen verschaffen, wat mij betreft, ik heb aan een heel beetje genoeg; neen, PIETER zoo niet weer, zie mij eens aan, zoo niet." — De storm der ziel legt zich neder! de vader, wien het gemoed was overgeloopen, herkrijgt zijne gewone kalmte. »Hoor," vervolgt de moeder, terwijl hare hand een' nog overgebleven rimpel van zijn voorhoofd strijkt, »hoor, daar valt mij iets in: er staat „God leidt de harten der Koningen als waterbeken, en Hij neigt ze tot al wat Hij wil," nu is het morgen Zondag, ga dan naar uwen meester en deel hem onze bittere omstandigheden mede, en als zijn hart dan nog verhard mogt blijven, dan willen wij bidden, PIETER, in stilte zoo lang bidden tot het week wordt, waarlijk nu wordt het mij al weer ruim om 't hart, ja ik vertrouw vast, dat als mijn geloof mij straks niet had begeven, ik niet zóó moedeloos was geworden." — — — — — — — — — — —

In dienzelfden oogenblik trad de buurvrouw binnen, die, terwijl er eene innige vreugde op haar gelaat blonk, verhaalde, dat drie meesters het dagloon met drie stuivers per dag hadden verhoogd!... »O die braven," vielen PIETER en JANTJE te gelijk in, »mogt dat navolging vinden!"

Daarop werd het gesprek zoo druk en levendig, dat de luisteraar er niets meer van konde opvangen. Hij toog met een diep geroerd gemoed henen.

27 Aug. 1853.

NIEUWSTIJDINGEN.

NEDERLANDSCH OOST-INDIE.

BATAVIA, 9 Julij.

Gedurende de reis van den gouverneur-generaal naar de residentiën Cheribon, Tagal, Pekalongan, Japara, Rembang, Madion, Kedirie, Pasoeroean, Bezoekie, de afdeeling Banjoewangie en de residentie Soerabaija met Madura, van den 9den Julij tot de eerste dagen van de maand September aanst. zal het dagelijksch beheer der zaken zijn opgedragen aan den waarnemenden vice-president van den raad van Ned. Indië, den staatsraad in buitengewone dienst *J. P. C. Ruloffs.*

— Door den gouverneur-generaal van Nederl. Indië zijn benoemd: tot 2den comm. bij de alg. secretarij, *C. de Waal*; tot 2den comm. op het bureau van den dir.-gen. van financiën, *J. Baart de la Faille.*

— Van Amboina wordt gemeld, dat op den 13den April j.l., des morgens te vier uur, aldaar eene hevige aardbeving in de rigting van het oosten naar het westen werd waargenomen, waarop de volgende vijf à zes dagen dagelijks zeven à acht minder beduidende schokken bespeurd werden. Bijna gelijktijdig nam de gezondheidstoestand van Amboina, die gedurende het afgeloopen jaar buiten voldoende was, eene ongunstige wending. De sterkte van het militaire hospitaal nam dagelijks toe en weldra waren de ziekenzalen zoodanig overvuld, dat men zich verpligt zag, minder ernstige inlandsche lijders in de voorgalerij te doen verplegen. De tusschenpoozende koortsen waren aan de orde van den dag.

— Den 22sten Mei liep te Ternate binnen de Amerikaansche walvischvanger *the Gentleman*, maakte jagt op een' zoogenaamden *killer* (walvischdooder), en vertrok daarna naar de Japansche zee, waar de meeste walvisschen worden aangetroffen. — Mevr. *Ida Pfeiffer* was ook aldaar in Maart j.l. gearriveerd en vervolgens naar Menado vertrokken. Die vermaarde vrouw is onlangs te Batavia teruggekeerd van hare togten in den Indischen Archipel.

NOORD-AMERIKA.

HOLLANDSCHE KOLONIE SHEBOYGAN, 2 Augustus.

Men schrijft ons van *Oostburg*, in deze County, d.d. 27sten Julij:

Op sommige plaatsen ontdekt men het bederf in de aardappelen.

Volgens een' brief uit Michigan, zoude de Drentsche gemeente aldaar met haren leeraar tot de Schotsche kerk overgegaan zijn.

— (*Eene nieuwe Hollandsche nederzetting.*) Zesenzestig der 86 ongelukkige passagiers uit Friesland, welke den dood ontkwamen op het onlangs aan de kust van Florida verongelukte schip de *William* en *Mary* hebben zich nedergezet en reeds landerijen aangekocht in de vruchtbare landstreek der Black Rivier, in La Crosse county (in Wisconsin).

Dit is alzoo de *vijfde* Hollandsche nederzetting in Wisconsin. La Crosse, gelegen in de town en county van den-

zelfden naam, aan de Mississippi rivier, is eerst voor een paar jaren als bij tooverkracht uit de wildernis verrezen.

— Het verheugt ons te vernemen, dat Nederland, in vergelijking van andere vreemde landen, op de wereldtentoonstelling te New-York waardiglijk vertegenwoordigd wordt. De New-York *Times* schat de waarde der ten toon gestelde voorwerpen van Engeland op 204,925 dollars; daarop volgt Nederland, *de tweede in de lijst*, met eene geschatte waarde van 158,000 dollars. Vervolgens komen Frankrijk met 112,400 dollars; Italië met 76,635 dollars; Duitschland met 54,490 dollars en België met 11,700 dollars.

Op die tentoonstelling komt onder de bijdragen uit Ierland voor, een miniatuur theeservies, vervaardigd uit *een Amerikaansch tien-cents-stukje*, en bestaande uit de volgende artikels, makende te zamen 84 stukken, als: 24 kopjes, 24 schoteltjes, 24 lepeltjes, 2 presenteer blaadjes, 1 koek-mandje, 1 melkkan, 1 suikerpot, 1 suiker-tang, 2 theepotjes, 2 koffijkannetjes, beide met beweegbare deksels, 1 spoelkom en 1 botermesje, al hetwelk zeer keurig bewerkt is, en in eenen hoogen graad den geduldigsten arbeid kenmerkt.

(Omtrent 't geen Nederland op de tentoonstelling te New-York leverde, zegt de *Daily Times* 't volgende:

Onder de ingekomen artikelen op de tentoonstelling, verdient in de *Nederlandsche afdeeling* bijzondere opmerking een zeer fraai portret van Z. M. den Koning der Nederlanden, vervaardigd door J. W. KAISER, te Amsterdam. Het is een uitstekend model van graveerkunst en doet ons den Koning kennen als iemand van een schoon uiterlijk. Het portret is goed geplaatst, en zeer net gedrapeerd met de Holl. nationale kleuren door den heer J. E. ZIMMERMAN, zoon van den Nederl. consul-generaal voor de Vereenigde Staten van N.-Amerika in deze stad. De Nederlandsche afdeeling van de N.-Yorksche tentoonstelling is vol belangrijke artikelen, en trekt teregt de algemeene aandacht.")

— De wetgevende magt van New-Jersey heeft de dronkaards gelijk gesteld met de krankzinnigen en verklaard, dat de eerstgenoemden niet in staat zijn hun vermogen te beheeren. Aan den dronkaard wordt tot op zijne betering een voogd toegevoegd, en ieder herbergier, die hem sterken drank verkoopt, wordt strengelijk gestraft.

RUSLAND-TURKIJE.

Volgens een telegrafisch berigt te Weenen ontvangen, heeft de Porte den 19den dezer de voorstellen der Weener conferentie bepaaldelijk, doch met eene onbeduidende wijziging, goedgekeurd.

Ook de Fransche *Moniteur* van den 27sten Augustus bevat het berigt, dat het te Weenen opgestelde bemiddelingsontwerp door den Sultan met eenige onbeduidende wijzigingen is aangenomen.

— De Parijsche *Patrie* van den 27sten meldt uit Jassy, dat de Russische troepen aanstalten maken om het vorstendom te ontruimen.

Te Malta is wijders den 24sten het berigt aangebragt, dat de vloot eerstdaags zal terugkeeren.

DUITSCHLAND.

Ten gevolge van de beslissing van het hoog geregtshof zijn alle vrije kerkelijke gemeenten in Pruissen, die de politie voorloopig had ontbonden, hersteld.

— Sedert 1848 heeft Baden-Baden dit jaar de meeste bezoekers. De badlijst telde op den 20sten dezer reeds 27,960 namen.

— Op het voorbeeld van Keur-Hessen, worden nu ook door andere Duitsche regeringen bij onderscheidene buitenlandsche mogendheden stappen gedaan tot verhindering van de landverhuizing hunner onderdanen; zij verlangen dat aan deze niet vergund zal worden om zich in vreemde havens in te schepen, tenzij voorzien van eene schriftelijke toestemming hunner respective regeringen.

— Het regtstreeksch verkeer tusschen Amsterdam en Frankfort bedroeg in 1831 slechts 3400 ct., in 1846 (toen de sleepdienst opgerigt werd) 111,000 ct., in 1852 260,000 ct.

— Sedert eenigen tijd is te Weenen eene inrigting tot stand gekomen, die tot nog toe eenig in hare soort is. Die inrigting stelt zich namelijk ten doel om goede en vlijtige vrouwelijke dienstboden te vormen. Zij telt thans reeds 295 leerlingen, aan welke bij de hoogst noodige kundigheden ook nog onderwijs gegeven wordt in het lezen, schrijven en rekenen, de godsdienst, het naaijen en andere nuttige handwerken.

— Gedurende het onweder van den 23sten dezer is in de badplaats Helgoland de Russische hofschouwspeelster *Malwine Erck*, terwijl zij zich naar de baden begaf, door een' bliksemstraal doodelijk getroffen.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 25 Augustus.

— Ter beurze werd verzekerd, dat men hier te lande op een' graanoogst moet rekenen, welke zal blijken, beneden het middelmatige te wezen; — en dat in de havens graan wordt gekocht, om naar Frankrijk te worden uitgevoerd.

— Voor het aan de nagedachtenis van lord *Wellington* op te rigten gedenkteeken is tot dusver ontvangen de som van 103,000 £.

— Naar men verzekert, is in Wales, op eene diepte van 5 vademen, een berg-ader ontdekt, die rijk aan goud is.

— Een Nederlandsch koopvaardijschip, de *Jan Hendrik*, kapitein *de Jong*, heeft op 's rijks werf te Sheerness eene gedeeltelijke herstelling ondergaan. Het verzoek van den kapitein, dat het vaartuig er geheel mogt hersteld worden, is door het departement van marine afgewezen, tot groot leedwezen, gelijk in de *Times* gezegd wordt, voor allen die er belang bij hebben, dat de Britsche koopvaardij bijstand in nood bij buitenlandsche regeringen vinde.

FRANKRIJK.

PARIJS, 25 Augustus.

— Hier is thans voor den dierentuin aangebragt een jonge hyppopotamus, een geschenk van *Abbas*-pacha. Door een Nubiër geleid, is het zoo aan dezen gehecht, dat hij steeds bij 't hok moet blijven; als de man zijn medegezel op reis verliet, maakte het beest zooveel geweld, dat men vreesde, dat hij het hok zou vernielen. Het dier is anders zeer mak en komt tot ieder, die het roept. De Fransche consul te Kaïro, de heer *Laporte*, die dit geschenk van den onderkoning van Egypte voor den zoölogischen tuin te Parijs heeft ontvangen en begeleid, verzekert, dat dit zeldzame dier aan *Abbas*-pacha, met de op hetzelve gemaakte jagt, meer dan 30,000 fr. heeft gekost. Het dier eet dagelijks eene groote menigte water-meloenen, augurken en dergelijke vruchten, en drinkt 60 litres melk. Sinds de dagen van het Romeinsche keizerrijk heeft geen nijlpaard levend zich op het Europesche vasteland bevonden.

— Van regeringswege worden bij voortduring koren en meel opgekocht; men verzekert, dat dit meer dan 300 millioen aan de schatkist zal kosten.

— De generaal-majoor *de Stuers*, de majoor *Kock*, de eerste luitenant *Steenberghe* hebben gisteren van den Keizer de uitnoodiging ontvangen, om het kamp van Satory te bezoeken. De Keizer heeft ten dienste van die heeren rijpaarden uit zijne stallen beschikbaar gesteld.

BELGIE.

BRUSSEL, 24 Augustus.

De festiviteiten ter gelegenheid van het huwelijk van den hertog *van Braband* zijn met het afsteken van een vuurwerk afgeloopen.

Naar luid van een onzer dagbladen, 't welk ten aanzien van dergelijke zaken goed onderrigt kan zijn, heeft de Paus den hertog *van Braband*, denkelijk ter gelegenheid van deszelfs echtverbindtenis, een gedeelte van het hout der kribbe van den Heiland ten geschenke doen aanbieden. De pauselijke nuntius, de heer *Gonella*, is in persoon daarmede belast geworden, en heeft zich in een bijzonder gehoor van die taak gekweten.

Een artikel in den Parijzer *Constitutionnel* heeft zich ongunstig uitgelaten over de huwelijksverbindtenis van den Belgischen kroonprins met het huis van Oostenrijk. Dit artikel is geschreven naar aanleiding eener brochure te Parijs uitgegeven en opgesteld, zoo er wordt voorgegeven, door een' Belg. In deze brochure wordt beweerd, dat België niet lang meer als zelfstandige en onafhankelijke staat zal kunnen blijven bestaan, en dus best zou gedaan hebben, om zich te vereenigen met Frankrijk, 't welk vroeg of laat toch zal moeten geschieden. De aansluiting met de Oostenrijksche dynastie zal zulks verhoeden en slechts botsingen en jammeren ten gevolge hebben. De *Constitutionnel* nu heeft in zijne toelichtingen der brochure een en ander nog nader aangetoond en verder uitgebreid.

De prins *van Schwarzenberg* zal, na afloop der huwelijksfeesten, niet regtstreeks naar Weenen terugkeeren, maar eerst de Nederlanden bezoeken.

— Gisteren ochtend is de eerste zitting van het congres voor de zeevaart en weerkundige waarnemingen te Brussel geopend. De leden van het congres, die tegenwoordig waren, zijn: luitenant *Maury*, voor de Vereenigde Staten van Noord-Amerika; kapitein *Gorkowenko*, voor Rusland; luitenant *Janssen*, voor de Nederlanden; *Delamarche*, voor Frankrijk; luitenant *Ihlen*, voor Noorwegen; luitenant *Peterssen*, voor Zweden; *Correa*, voor Portugal, en kapitein *Lahure* en *Quetelet* voor België. — Er worden nog verscheidene vertegenwoordigers van andere staten verwacht.

NEDERLAND.

STATEN GENERAAL.

Eerste Kamer.

Zitting van Vrijdag den 26sten Augustus.

In de zitting van heden is ingekomen het op gisteren door de Tweede Kamer aangenomen wets ontwerp regelende het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen, dat naar de afdeelingen is verzonden om aldaar te worden onderzocht.

Ter tafel zijn gebragt de verslagen der commissie van rapporteurs voor de wets-ontwerpen.

tot naturalisatie van zevenenveertig personen;

tot het openen van een nieuwen termijn voor de formaliteiten bedoeld bij art. 9 der wet van den 28sten Julij 1852;

tot verlenging van den termijn bedoeld bij art. 293 der gemeentewet, en

tot verzekering der uitvoering van voorschriften van sommige plaatselijke verordeningen.

De Kamer heeft beslist dat over die wets-ontwerpen achtereenvolgens op aanstaanden Maandag, aan te vangen om één uur, zal beraadslaagd worden.

'S GRAVENHAGE, 26 Augustus.

Naar men verneemt, wordt H. M. de Koningin-moeder tegen den 15den September aanstaande van hare buitenlandsche reis op het kasteel *Soestdijk* terugverwacht.

— Z. M. heeft benoemd tot raadsheer in het prov. geregtshof in Overijssel, jhr. mr. *J. W. van Thije Hannce*, en tot kantonr. te Zaltbommel mr. *J. G. Thooft*.

— Het bijblad bij de *Staats-Courant* deelt thans een uittreksel mede uit de notulen van het verhandelde in de vergadering der Tweede Kamer in comité generaal gehouden over het bekende besluit dier Kamer, om na de sluiting dezer zitting geene gedrukte stukken van de Kamer meer tegen dagbladen in ruiling af te staan.

— Van wege den minister van koloniën is bekend gemaakt, dat in 't geheel, ten behoeve van de noodlijdenden in de Molukko's is ontvangen de som van *f* 9295,97½. De bijdrage van de prov. Noord-Holland beloopt *f* 4951,57.

— In de residentie is aangekomen en aan het hôtel *de l'Europe* afgestapt, de baron *M. C. von Rothschild*, komende van Frankfort a/M.

— Het *Giornale di Roma* deelt in zijn officiëel gedeelte mede, dat de heeren *Lightenvelt* en *Verhuell* den 12den Rome hebben verlaten om naar 's Hage terug te keeren.

— Wij lezen in een Duitsch dagblad, dat de Keizer van Rusland een zeer kostbaar rijtuig, benevens twee buitengewoon fraaije hengsten ten geschenke voor H. M. onze Koningin heeft gezonden. De koetsier in Russische kleeding die deze equipaadje moet mennen, vergezelt het. Een keizerlijke veldjager is met het overbrengen van het geschenk belast, hetwelk eerstdaags hier te lande verwacht zou kunnen worden.

Van den 28sten. Z. M. de Koning zal zich Donderdag morgen uit de residentie naar het kamp bij Zeyst begeven.

Naar men verneemt, zal Z. K. H. de Prins van Oranje zich aanstaanden Zondag, ter gelegenheid van Hds. verjaardag, in het kamp bevinden, ten einde dien dag aldaar te vieren.

Morgen vroegtijdig begeeft het gevolg van Z. M. zich naar het kamp bij Zeyst.

— Naar men verneemt, wordt in de residentie verwacht een generaal en hoofd-officier van het Fransche leger, ten einde zich verder naar het kamp bij Zeyst te begeven.

— In de residentie is aangekomen de heer *E. d'Olberg*, kolonel in Pruissische dienst, belast door zijn gouvernement, om de krijgsverrigtingen in het kamp van Zeyst bij te wonen, en de luitenans-kolonel baron *de Graney*, kamerheer en minister-resident van Z. K. H. den groot-hertog van Hessen, bij Z. M. den Keizer der Franschen.

AMSTERDAM, 26 Augustus

— Wij vernemen, dat Z. M. de Koning het beschermheerschap heeft aangenomen over de vereeniging *het Metalen Kruis*, welke reeds over het geheele land in onderscheidene afdeelingen wordt georganiseerd, op het voorbeeld van de hoofdstad.

— De gemeenteraad te Dordrecht heeft eene som van uiterlijk *f* 4000, behoudens nadere verantwoording aan den raad, beschikbaar gesteld, voor de feestelijkheden die bij gelegenheid der aldaar te houden algemeene vergadering en tentoonstelling der Hollandsche maatschappij van landbouw zullen plaats hebben.

— Als een blijk van het toenemen des handels op en met Engeland, ook in Noord-Holland, kan strekken, dat alleen door *Hendrik Kroon*, koopman te Zwaag, in eene week, 3000 halve mudden peren naar Londen en Hull zijn uitgevoerd. Bij dit berigt der *Hoornsche Courant* kunnen wij nog voegen, dat door *G. Hoff* dit jaar in 4 dagen 5700 manden peren voor rekening van den heer *A......* van Rotterdam naar Londen zijn verzonden.

Van den 28sten. De stoomboot *Harlingen*, gisteren avond ten 6 uur alhier aangekomen, is eerst te 10½ uur van Harlingen vertrokken, ten gevolge van belemmering in het uitvaren der haven aldaar, veroorzaakt door het aan den grond zitten der Engelsche schroefstoomboot *Vesta*, welke gedurende eenige uren allen doortogt belet heeft.

ROTTERDAM, 26 Augustus.

Onze stedelijke regering en de geneeskundige commissie hebben eene commissie benoemd tot onderzoek naar de geschiktheid tot een hospitaal voor choleralijders, van de lokalen der gewezen marinewerf alhier, voor het geval dat die gevreesde ziekte zich wederom mogt vertoonen. De commissie scheen er zeer gunstig voor gestemd te zijn.

NIEUWEDIEP, 27 Augustus.

De Engelsche veestoomboot *Lion* is, naar wij vernemen, ten gevolge van stormweder, bij het Vlie aan den grond geraakt. Als een bewijs van den belangrijken uitvoer van vee naar Londen voegen wij hierbij, dat er hier op dit oogenblik, behalve het rundvee, 1100 schapen op deze boot ter inscheping verwijlen.

UTRECHT, 25 Augustus.

In de laatst gehoudene vergadering der Utrechtsche veeartsenijkundige vereeniging werd door eenige leden mededeeling gedaan van ruim 450 inëntingen bij runderen, ter voorbehoeding van de longziekte. Deze waren voor het grootste deel onder veestapels verrigt, waaronder de ziekte reeds eenigen tijd had geheerscht, en slechts weinige inentingen hadden onder gezonde runderen plaats gevonden, die niet aan besmetting waren blootgesteld geweest. De uitkomst was over het algemeen gunstig en bevestigde het reeds vroeger geopperde vermoeden meer en meer, dat de voorbehoedende kracht der inenting bij besmette koeijen het duidelijkste blijkt, indien zij bij het uitbreken der ziekte, en niet nadat deze reeds eenigen tijd onder den stapel heeft geheerscht, wordt in het werk gesteld. De nadeelige gevolgen, als het verlies van een gedeelte der staart of het sterven der dieren ten gevolge van de hevigheid der werking, waren gedurende den winter het voorjaar niet groot in aantal, doch met de meer zomerwarmte weder toegenomen.

Zeer duidelijk pleiten nog altijd, voor voorbehoedende king der inënting de koeijen, die in het vorige jaar door commissie aan 's rijks-veeartsenijschool zijn ingeënt, en tot op den laatsten dag van hun vertrek van daar (in en Mei) met longzieke koeijen in aanraking zijn gewe waarna zij onder verschillende veehouders, bij welke de ziekte heerschte, verspreid zijnde, weder aan nieuwe bes ting werden blootgesteld, met dat gevolg dat alle van longziekte bevrijd zijn gebleven en thans nog eene goede zondheid genieten. De commissie zet evenwel hare w zaamheden voort en aan 's rijks-veeartsenijschool zijn w op nieuw een dertigtal koeijen voor eene tweede reeks proefnemingen aangekocht, welke, na eenen behoorlijk proeftijd, weder aan inënting en besmetting zullen wor onderworpen en waarvan de uitkomsten voorzeker niet der belangrijk voor den Nederlandschen veestapel zullen zi dan die der eerste proefneming.

ZWOLLE, 25 Augustus.

Bij gelegenheid van het maken eener put bij de hoofd van de Groote of Michaëliskerk alhier heeft men Woens meer dan dertig bekkeneelen gevonden en eene groote hoop be deren van menschen, zonder dat men daarvoor het benoodi de hout van kisten ontdekte.

Naar alle waarschijnlijkheid zijn dit de overblijfselen de honderd en drie gildemeesters, die in den nacht volg op St. Luciedag in 1416 op de Groote Markt alhier den onthoofd, en, zoo als *van Hattum*, in zijne *Geschied van Zwolle*, verhaalt, in het portaal van de St. Michaë kerk, aan de zijde van de Groote Markt, ter aarde best zijn. Ook heden zijn er verscheidene bekkeneelen en been ren gevonden.

Dit vonnis werd ten uitvoer gelegd wegens verzet te de regering.

(*Zie het vervolg der Nieuwstijdingen, enz. in 't Bijvoegsel.*)

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen te Amsterdam den 23 Aug., kapit. *Drent* Tj Schuringa en *Pot* Anna Arendina, beide van Archangel; Reena en *Lever* Elsina Engelina, van Dantzig; den 24sten Vriendschap, van Petersburg. — Te Texel den 24 Aug., *Wal* Geerdina en den 25sten *Wegener* de Vr. Martha, beide Archangel; *Hoff* Margretha Elisabeth, van Riga; den 26sten Zephyr, van Galatz; *Dik* Agatha, van Triest; *Veldkamp* Anna gretha, van Londen. — In het Vlie den 25 Aug., *Stuit* Cath Elisabeth, van Nerva; *Waker* Catharina Isabella, van Riga; *meulen* Vier Gebroeders, van Stettin. — Te Helvoet den 24 Aug. *Bekkering* Attalante, den 25sten *Wijkmeijer* Margaretha, den 26 *Koerts* Juffer Garrels en *Voornkamp* Cornelia Alida, alle 4 van changel; *Vos* Maria Cornelia, van Pernau; *Engelsman* Dina china en *Schuring* Egberdina Anna, beide van Riga. — Te singen den 23 Aug., *Jonker* Saramacca, van Archangel. — Te C ribon den 29 Junij, *Kroll* Dankb. aan de N. H. M., v. Batavia. Te Konstantinopel den 7 Aug., *Meijer* Nicola Uil en den 11d *Brandt* Gerhardina, beide v. Galatz n. Falmouth. — Te Patras 8 Aug., *Koster* Zeeploeg, van Corfu. — Te Alicante den 10 Au *Stuit* Wiegerdina, van Carthagena. — Te Lissabon den 13 Au *Klasen* Margrietha, van Cardiff; den 15den *Klok* Hunderen en *per* Bertha, beide van Amsterdam; den 17den *Oldenburger* Ass van Swansea. — Te Marseille den 21 Aug., *Fokkes* Cornelis, Amsterdam; *Pijbes* Voorwaarts, van Rotterdam. — Te Duinkerk den 21 Aug., *Stuit* Beertha Hendrika, van Musolonghi. — Te L den den 24 Aug., *Viëtor* Hesther, van Amsterdam. — Te Deal 25 Aug., *de Haan* Reina, van Seville naar Londen. — Bij D den 19 Aug., *Olthof* Jantina, van Bayonne naar Koppenhage. Te Falmouth den 24 Aug., *Wolthekker* Sophia Klasina, v. Jaffa. Te Arbroath den 21 Aug., *Hazewinkel* Grietje Mollema, van P tersburg. — Te St. Davids den 22 Aug., *Prins* Twee Gebroeders van Leith. — Te Glasgow den 22 Aug., *Smit* Elisabeth van Leyden van Livorno. — Te Leith den 24 Aug., *Munneke* Baudina, Harlingen. — Te Dundee den 21 Aug., *de Haan* Provincie Ov ijssel, van Harlingen. — Te North Shields den 22 Aug., *Grupp laar* Niessina, van ....; *Hazewinkel* Geertruida, van Londen. — Hull den 24 Aug., *de Boer* Neptunus, van Koningsbergen. — Sunderland den 23 Aug., *Koning* Zeldenrust, van Stockton.

Binnengekomen te Bremerhaven den 21 Aug., kapit. *Gerrits* Jonge Gerrit, v. Cardiff; den 22sten *de Vries* Vijf Gezusters, Amsterdam. — Te Kiel den 22 Aug., *Lever* Catharina Elisabeth van Petersburg. — Te Pillau den 21 Aug., *Hut* Marchina Magrita v. Bremem; *Vil* Hendrik Pieter, v. Amsterdam. — Te Frederiksta den 13 Aug.. *Blijstra* Concordia, v. Harlingen. — Te Lyngoer de 1 Aug., *Karst* Martha Alida, v. Petersburg. — Te Kalvosund de 9 Aug., *Ketelaar* Hasard, v. Riga.

Binnengekomen te Bremerhaven den 23 Aug., kapit. *Bieze* Sophia en *Bakker* Vr. Jantje, beide van Sappemeer; den 24sten *Emmelkamp* Annechina, van Stockholm; *Plukje* Tetsia en den 25sten *de Jong* Jonge Lemke, beide van Dantzig. — Te Travemunde den 25 Aug. *Bontekoe* Jonge Lucas, van Nerva. — Te Swinemunde den 22 Aug. *Nieboer* Hendrika, van Amsterdam. — Te Dantzig den 22 Aug. *Wijbes* Vriendschap, van Husum; den 25sten *Schoemaker* Twee lingen, van Hamburg. — Te Bolderaa den 19 Aug., *Pluktje* Hermanna Hendrika en den 20sten *Bernardus* Agatha Hendrika, beide van Groningen; *Mulder* Hendrik en Ubbo, van Amble; den 21sten *Schut* Anna Sophia, van Stralsund; den 22sten *van Laten* Anna china, van Delfzijl. — Te Odense den 22 Aug., *Rasker* Margaretha van Bremen. — Te Tonningen den 23 Aug., *Puister* Imke Gieses, van Amsterdam naar Stettin.

Binnengekomen te Texel den 27 Aug., kapit. *Smit* Prins Hendrik, van Banjoewangie. — Te Helvoet den 27 Aug., *Barlag* Aeolus, van Konstantinopel. — Te Brielle den 27 Aug., *Dunnijs* Catharina, van Liverpool. — Te Vlissingen den 26 Aug., *Hofkamp* Hortense, van Liverpool. — Te Marseille den 23 Aug., *Schaaf* Courier, van Rotterdam. — Te Londen den 26 Aug., *Kramer* Catharina, van Croonstad. — Bij Dungeness den 24 Aug., *van der Sloot* Wilhelmina, van Girgenti naar Petersburg. — Te Leith den 24 Aug., *Munneke* Bouwina, van Harlingen. — Te North Shields den 25 Aug., *Knooihuizen* Annachiena Bouwina, van Rotterdam.

Zeilklaar te Londen den 22 Aug., kapit. *Bieze* Harmina, naar Koningsbergen; *Legger* Geertina, naar Rostock; den 23sten *van der Werff* Jaudina, naar Petersburg; *de Jong* Gesina Jantina, n. Elseneur; *de Vries* Twee Gebroeders, naar Denemarken.

Zeilklaar te Londen den 25 Aug., kapit. *Panjer* Gesina, naar Memel. — Te Bristol den 24 Aug., *Prak* Rensina, naar Riga.

In lading te Londen den 22 Aug., kapit. *Rasker* Harmina Gesina, naar Amsterdam; *van der Kolk* Dorothea en *Lindeman* Kenau Hasselaar, beide naar Port Philip. — Te Liverpool den 22 Aug., *Nepperus* Elisabeth, naar Nerva.

In lading te Londen den 25 Aug., kapit. *de Jonge* Antje Sleeswijk, naar Koningsbergen; den 26sten *Waterborg* Fokkiena, naar Amsterdam.

Vertrokken van Amsterdam den 23 Aug., kapit. *Boswijk* Hendrika, naar Riga; *Karssens* Gustaaf, naar Hammerfest; den 25sten *Visser* Vriendschap, naar Riga; den 26sten *Hoekstra* Anna, naar Koningsbergen. — Uit het Vlie den 24 Aug., *Oldenburger* Gustaaf, naar Aarhuus; *Cappen* Neptunus en den 25sten *Kraan* Vr. Helena, beide naar Frederikstad; *Wever* Elisabeth Maria, n. Noorwegen. — Van Helvoet den 24 Aug., *Dojes* Ceres, naar Middlesbro. — Van Brielle den 24 Aug., *Oldenburger* Sara Maria en *Lukens* Gesina Johanna, beide naar Riga; *Hazewinkel* de Jonge Hendrik, op avontuur. — Van Maassluis den 24 Aug., *Pronk* Gesina, naar Stockton; *Noorduin* Hendrik Gijsbert, naar Yarmouth; *Bekkering* Gesina, n. Petersburg; *Bakker* Elsina en *Bosker* Ida Jacoba, beide n. Riga; *Keiser* Hendrika, op avontuur. — Van Batavia den 7 Aug., *Muntendam* Pieter Cornelisz. Hooft, naar Macao. — Van Tafelbaai den 19 Junij, *Rijkens* Rabenhaupt, naar Batavia. — Van Livorno den 9 Aug., *Leeuw* Cornelia, naar Amsterdam; den 12den *Schut* de Hoop, naar Londen; *Jonker* Zwanette, naar Hamburg. — Van Nantes den 23 Aug., *de Boer* Maria, naar Bordeaux. — Van Falmouth den 23 Aug., *de Jonge* Fennegina Arentina, naar Bremen. — Van Montrose den 20 Aug., *de Boer* Zwaantina Hendrika en *Albertus* Gesina Jantina, beide naar Wick. — Van Hartlepool den 22 Aug., *Voogd* Vriendschap, naar Lubeck. — Van Liverpool den 24 Aug., *Wirtjes* Klasina Aldina, naar Koningsbergen.

Vertrokken van Hamburg den 22 Aug., kapit. *Stuit* Margaretha Gesina, n. Rouen; den 23sten *Postema* Gesina, n. Petersburg. — Van Cuxhaven den 22 Aug., *Rrongens* Sophia, n. Rouen. — Van Bremerhaven den 22 Aug., *Boelens* Vriendschap, n. Amsterdam. — Van Brake den 17 Aug., *van der Zee* Jonge Albert, n. Koppenhage; *Munneke* Margaretha Henderika, n. Noorwegen; den 19den *Martens* Johanna Catharina, n. Sunderland. — Van Carolinerzijl den 19 Aug., *de Vries* Clara Catharina, n. Londen. — Van Greifswald den 18 Aug., *Kuiper* Alida Schuringa, n. Havre. — Van Groonstad den 17 Aug., *Vos* Catharina Knelsina, n. Amsterdam; *Boomgaard* Margaretha, n. Groningen; *van Sluis* Annegiena, n. Koningsbergen. — Het Eider-kanaal gepasseerd den 19 Aug., *Rasker* Margaretha, n. Odense; *Rozenbeek* Roelina, n. Dantzig; *Visser* Tietje, n. Hadersleben; den 20sten *Mellema* Zeldenrust, n. Hull; *Waterborg* Fennechina, n. Groningen; *Pronk* Roelina Oostra, n. Hull; *Poorta* Tweelingen, n. Londen; *de Jonge* Willemina Klasina, n. Amster-

BIJVOEGSEL

tot de Groninger Courant van den 30sten Augustus 1853, no. 69.

(*Vervolg der Nieuwstijdingen.*)

ELBURG, 24 Augustus.

Voor eenige dagen ontving de ed. achtb. heer burgemeester dezer stad het verblijdende berigt, dat het Z. M. den Koning behaagd heeft, uit 's rijks fondsen een subsidie van *f* 15,000 te bestemmen tot verbetering en uitbreiding der haven, nadat korten tijd tevorens een gelijk bedrag van *f* 15,000 door de provinciale staten tot hetzelfde einde was toegestaan, terwijl de overige *f* 15,000 door de gemeente reeds zullen verschaft worden; zijnde een en ander te zamen nagenoeg de kosten, waarop dit werk door den heer ingenieur *van Diggelen* begroot is.

LEEUWARDEN, 25 Augustus.

Wederom zijn 17 runderen afgemaakt, door longziekte aangetast. — Totaal 8425 runderen.

— Gisteren werd alhier, in de groote zaal van den heer *van der Wielen*, de tweede algemeene vergadering gehouden der vereeniging ter bevordering van fabrijk- en handwerksnijverheid in Nederland.

Nadat de president, de heer *O. Verhagen*, van Goes, de vergadering met eene toepasselijke aanspraak had geopend, waarin hij de nuttigheid van den arbeid uiteenzette en dien als het middel aanwees ter verkrijging van rijkdom, werden de afdeelingen opgeroepen en bleek het, dat uit de afdeelingen Leiden, Leeuwarden, 's Hage, Alkmaar, Zwolle, 's Bosch en Leerdam afgevaardigden tegenwoordig waren.

Het daarna bij monde van den algemeenen secretaris, den heer *J. R. F. Nievergeld*, van 's Hage, uitgebragte verslag van den toestand der vereeniging toonde, onder vele andere belangrijke punten, aan: dat de vereeniging steeds in bloei toeneemt; dat Z. M. de Koning het beschermheerschap der vereeniging wel heeft gelieven aan te nemen; alsmede, dat de bemoeijingen van het hoofdbestuur, zeer bevorderlijk zijn geweest aan eene ruime inzending van nijverheidsvoorwerpen naar de tentoonstelling te New-York. [Zie boven, onder N.-Amerika.]

Er werd o. a. bepaald, zich tot de regering te wenden omtrent de vraag tot onderzoek en beraming der meest gepaste middelen om de invoering van gedrag- en bekwaamheidsboekjes meer algemeen te doen worden en, omtrent die, om na te gaan, hoe op de geschiktste wijze een einde zal kunnen worden gemaakt aan het misbruik, dat de oude maten en gewigten nog maar al te zeer in plaats van de nieuwe worden gebezigd, terwijl vervolgens een paar wijzigingen in de wet der vereeniging werden goedgekeurd.

ASSEN, 27 Augustus.

Den 8den Sept. e.k. zal de plegtige installatie plaats hebben van den heer mr. *G. L. Kniphorst*, als raadsheer in het provinciaal geregtshof van Drenthe.

— Bij de vereeniging van geneeskundigen van de afdeeling Assen der Ned. Maatschappij ter bevordering der Geneeskunde in de provincie Drenthe is de zoo veel gerucht makende zaak der uitreiking van een diploma als stedelijk heelmeester aan den heer *H. P. Krull*, med. dr. te Gieten, door de geneeskundige commissie, zonder voorafgaand examen, mede ter sprake gebragt. De tot onderzoek der zaak benoemde commissie heeft verslag gedaan, dat haar werkelijk is gebleken, dat in de maand Mei 1852 aan genoemden heer, zonder examen het bewuste diploma is gegeven, onderteekend door den president en den secretaris der geneeskundige commissie. Men heeft daarop besloten zich bij adres te wenden tot H. H. Gedeputeerde Staten, om langs dezen weg een verder onderzoek te provoceeren en de noodige voorzieningen te doen stand grijpen, dat aan alle zoodanige willekeur paal en perk worde gesteld.

Het laat zich aanzien, dat deze reeds zooveel besprokene zaak eene groote beruchtheid zal erlangen en welligt nog andere zaken van geene betere gehalte aan het licht zal brengen. (*N. Dr. Ct.*)

— Wij vernemen, dat het door de heeren *J. van der Scheer, A.z.*, med. dr., en *W. A. Dibbits*, apotheker, te Assen, bewerkstelligd chemisch onderzoek van het onlangs op vermoeden van vervalsching in beslag genomen gerstemeel, hetwelk door *K. Steunebrink*, zoon van den molenaar *A. Steunebrink* te Oude Molen, gemeente Vries, in groote hoeveelheden hier ter stede was verkocht, het resultaat heeft opgeleverd, dat de acht in beslag genomen partijen meel zijn gebleken vermengd te zijn met krijtwit ter hoeveelheid van 8, 11 tot 12½ percent.

Deze aanmerkelijke hoeveelheid en het schadelijke dier stof voor de gezondheid, zoowel dit ook door de heeren doctoren *D. Cohen* en *J. van der Scheer, A.z.*, als deskundigen is verklaard, in aanmerking genomen, mag men zich verheugen, dat dit bedrog is aan het licht gekomen en is het te wenschen, dat de bedrijvers door eene welverdiende straf voor hun schandelijk bedrijf zullen boeten. (*Ibid.*)

— Door den landbouwer *L. Hagedoorn* te Buinen is eene steenen beitel en door *T. Stoker* aldaar eene steenen varkenstrog of zomp in het veen gevonden; beide voorwerpen zijn zeer kunstig bewerkt en der bezigtiging overwaardig.

Gemeenteraad van Groningen.

Zitting van Zaturdag den 27sten Augustus.

Aanwezig: de heeren SLOT, LOHMAN, DOORNBOSCH, v. HOUTEN, UPMEIJER, DOMMERING, DE LA FAILLE, TRIP, OUDEMAN, SWAAGMAN, MEIJER, QUINTUS, ONNES, ROELFSEMA en DE SITTER.

Aan de orde zijn de volgende zaken:

1) *Voorstel van het dagelijksch bestuur*, om bij de afwezigheid van den secretaris, in diens plaats den commies ter secretarij mr. J. W. VAN UILDRIKS te benoemen, totdat de secretaris teruggekomen is. — Dienovereenkomstig besloten.

2) *Verkiezing van een voorzitter voor het tweede kiesbureau* bij de verkiezing op a. s. Woensdag, in plaats van den heer CREMERS, die afwezig is. — Tot stemopnemers worden door den voorzitter aangewezen de heeren v. HOUTEN, ONNES, OUDEMAN en SWAAGMAN. — De uitslag der stemming was, dat DE SITTER 12, SWAAGMAN en v. IMHOFF ieder 1 stem verkregen, zoodat de eerstgenoemde tot voorzitter van het kiesbureau is benoemd.

3) *Bijvoeging bij het ontwerp van dading met de ingelanden van Finsterwolde over de westelijke grensscheiding van de stadsommelanden in den Dollard.* — Deze bijvoeging is door de polderommissie vastgesteld en wordt alsnu door den raad goedgekeurd.

4) *Adres van de kerkvoogden der Herv. gemeente van Zellingen, om afkoop van eenige hooi- en roggepachten.* Daar zij van Ged. Staten toezegging bekomen hebben tot den afkoop van onderscheidene aan de pastorie behoorende hooi- en roggepachten en ook de stad onder de pachtschuldigen behoort, zoo stellen zij voor, zoo ten gerieve van de pastorie, als in het belang van de pachtschuldigen zelve, die pachten ten laste der stad, ten bedrage van *f* 146—25 af te koopen. — Daartoe wordt besloten.

5) *Ontwerp van dading betrekkelijk de beklemming van eene stadsplaats in den Lintelo polder, gemeente Nieuwe Schans.* — Op eene aanmerking van den heer OUDEMAN wordt dit ontwerp ter secretarij nedergelegd.

6) *Rapport over het rekest van* H. MEIJER, *omtrent het verzoek van schadevergoeding wegens gedane diensten.* — Besloten overeenkomstig de conclusie van het rapport, terwijl burg. en weth. worden geautoriseerd de toegestane vergoeding van *f* 15, onder goedkeuring van Ged. Staten, uit den post van onvoorziene uitgaven te betalen.

7) *Berigt van den stadsbouwmeester op een adres van* J. WALLINGA, *over het niet aannemen van zijne zoons in stads dienst op de modderpramen.* — Op eene aanmerking van de heeren DOMMERING en QUINTUS wordt besloten dit stuk ter beschikking aan burg. en weth. te renvoijeren.

8) *Concept-besluit, omtrent de vereffening met de diaconiën van door de gemeente betaalde vestigings-, verpangings-, onderhouds- en transportkosten van bedelaars in de koloniën van de maatschappij van weldadigheid over 1852.* Hierbij nog de Ned. Herv. en R.-K. diaconiën uitgenoodigd de door haar verschuldigde kosten ter vereffening binnen 6 weken aan den gemeente-ontvanger te voldoen en besloten de betaling van het nog verschuldigde aan de Luth. en Israëlitische diaconiën uit den post van onvoorziene uitgaven te bewerkstelligen. — Aangenomen.

9) *Brief van den kerkeraad van de Herv. gemeente te Woltersum*, daarbij hunnen dank betuigende aan den raad voor de gedane benoeming en verzoekende om de vereischte stukken te willen overmaken. — Voor communicatie aangenomen. — De voorzitter deelt mede dat deze stukken reeds bijna gereed zijn en spoedig zullen worden overgezonden.

10) *Rekest van* W. J. ROELFSEMA, *omtrent een stukje grond bij diens behuizing.* — De voorzitter stelt voor dit weder in handen te stellen van de commissie, ook vroeger met deze zaak belast. — Na een paar opmerkingen wordt daartoe besloten.

11) *Besluit van Ged. Staten, geleidende eene missive van den minister van binnenl. zaken nopens de herbenoeming van wethouders, die als leden van den raad zijn afgetreden en weder ingekozen.*

De voorzitter geeft in overweging om voorshands de geloofsbrieven te onderzoeken van de nieuw benoemde raadsleden; worden deze in orde bevonden dan kunnen, bij de aftreding der wethouders op den eersten Dingsdag in Sept., deze dadelijk op nieuw worden benoemd en kan alzoo een stilstand in de werkzaamheden van het dagelijksch bestuur worden voorkomen.

De heer OUDEMAN oppert hiertegen eene bedenking; daar toch de nieuw benoemden aan het onderzoek hunner geloofsbrieven geen deel nemen, zal daarbij de vergadering niet genoeg voltallig zijn.

De voorzitter verklaart art. 32 der gemeentewet zoo, dat bij het onderzoek der geloofsbrieven van een der nieuw benoemden, de overige ook nieuw benoemde leden wel mogen tegenwoordig zijn.

De heeren TRIP, QUINTUS en DE SITTER zijn van ditzelfde gevoelen, de laatste doet nog opmerken, dat bij aanneming van de andere opvatting de raad nooit zou kunnen zijn geconstitueerd, dat dit ook de meening was van den minister en dat ook uit de memorie van toelichting blijkt, dat een raadslid alleen in zijne *eigene* zaak geen regter mag zijn. Het is wel de bedoeling, dat het onderzoek der geloofsbrieven geschiede op den 1sten Dingsdag in September, maar dit zal toch ook vóór dien tijd kunnen geschieden.

De heer LOHMAN doet opkomen dat, zoo men niet overgaat tot het onderzoek der geloofsbrieven, de wethouders immer zullen kunnen worden herkozen, hetwelk dan toch in strijd is met de letter en den geest der gemeentewet. De wethouders toch moeten worden verkozen uit leden van den raad en wel op den eersten Dingsdag van Sept.

De heer SWAAGMAN houdt ook de regeling, gelijk door den voorzitter is voorgesteld, voor de beste, maar heeft toch ook de bedenking of art. 32 dit wel toelaat.

Na eenige verdere discussie wordt besloten om over te gaan tot het onderzoek der geloofsbrieven, waartoe de vergadering voor een half uur wordt geschorst, nadat tot de commissie van onderzoek zijn benoemd: de heeren DOORNBOSCH, VAN HOUTEN, UPMEIJER, DOMMERING en OUDEMAN.

Nadat de zitting heropend is worden nog aan de orde gesteld de volgende punten:

12) *Rapport der commissie, ingesteld tot onderzoek der geloofsbrieven der benoemde raadsleden.* De commissie berigt, dat zij de in hare handen gestelde stukken ingevolge art. 17 gem.wet in orde heeft bevonden en adviseert tot toelating der benoemde leden, de heeren v. IMHOFF, CREMERS, v. HEIJNINGEN BOSCH, GEERTSEMA, ONNES, ROELFSEMA, DE SITTER en QUINTUS. Achtereenvolgens wordt over de toelating van ieder lid afzonderlijk beraadslaagd en daartoe besloten. De heeren ONNES, ROELFSEMA, DE SITTER en QUINTUS verwijderden zich daarbij achtereenvolgende uit de vergadering, zoodat ieder van hen niet tegenwoordig was bij de beraadslaging over zijne eigene geloofsbrieven. — Wordt voorts besloten aan Ged. Staten en aan de benoemden kennis te geven van de goedkeuring der geloofsbrieven.

13) *Mededeeling van den voorzitter* dat een ontwerp-besluit tot het nemen van maatregelen ter voorkoming van hondsdolheid en tot vaststelling van eene belasting op de honden, alsmede eene verordening nopens de invordering van die belasting gereed zijn en in handen gesteld zijn van de commissie, volgens art. 166 gem.wet.

14) *Rekest van* J. H. ROEMELING *e. a. verzoekende de medewerking van de gemeente Groningen tot de uitgraving van het Winschoterdiep tot aan Winschoterzijl en de uitdieping van onderscheidene plaatsen in de rivier de Aa bij de Bult;* —

15) *Ontwerp van een havenreglement.* — Omtrent deze beide onderwerpen wordt na eenige discussie besloten, ze in de afdeelingen en wel beide in dezelfde te behandelen. Bij loting wordt de verdeeling in afdeelingen verdeeld.

16) *Rapport der centrale commissie van de afdeelingen nopens de rekening over 1852 en de begrooting over 1854 der dienstdoende schutterij.* — In de afdeelingen zijn op de rekening geene bedenkingen gevallen; omtrent de begrooting was men van oordeel, dat de organisatie voor eenige vereenvoudiging vatbaar was, en had men daarbij op het oog eene vermindering van het getal compagniën, waardoor eene aanmerkelijke bezuiniging in kosten verkregen zou kunnen worden. Voorts achtte men eenige meerdere ophelderingen wenschelijk ten opzigte van de posten voor kleederen en wapens. Men stelde derhalve voor 1) de rekening en de begrooting der schutterij goed te keuren; 2) eene commissie te benoemen om, na gehoord te hebben den majoor, zoodanige voorstellen in dezen te doen als zij in het belang der gemeente het meest raadzaam oordeelt. — De conclusie wordt aangenomen en, na eene opmerking van den heer *Onnes*, besloten later over te gaan tot de benoeming van de bij de conclusie bedoelde commissie.

17) *Voorstel van burg. en weth. betrekkelijk het presentiegeld.* Het is burg. en weth. doelmatig voorgekomen om de raadsleden schadeloos te stellen voor de noodzakelijke uitgaven, die zij bij hunne talrijke en langdurige werkzaamheden in de commissiën en afdeelingen hebben te doen. Deze overweging heeft hun er toe geleid een ontwerp-raadsbesluit aan den raad voor te stellen, waarbij met terugkoming op een vroeger besluit wordt bepaald, dat de leden van den raad, ingevolge art. 58 der gemeentewet, een presentiegeld zullen genieten.

De heer QUINTUS vraagt of het niet doelmatig is, dadelijk eene som op te geven; bij oordeelt dit geheel overeenkomstig art. 58 en ook beter, om weder misschien die onaangename impressie te voorkomen, dat Ged. Staten, zonder den raad te hebben gehoord, eene som vaststellen.

De voorzitter zegt, dat op de begrooting eene som voor het presentiegeld door burg. en weth. wordt voorgesteld en dat de raad de vrijheid heeft die te verhoogen of te verlagen.

De heer DE LA FAILLE wijst op het verschil van gevoelen, dat een vorige maal bestond over het nemen van het initiatief in dezen en vraagt nog, of de raad bij het aannemen van dit concept, genoodzaakt is, elke beslissing van Ged. Staten aan te nemen; hij althans zou niet gaarne den raad weder zien blootgesteld aan eene onaangename dispositie. Ook vraagt hij nog of de raad in iedere beslissing van Ged. Staten zal moeten berusten.

De heer VAN HOUTEN zegt, dat het hem spijt, dat na al het vroeger voorgevallene, het dagelijksch bestuur op deze zaak is teruggekomen; het voorstel is hem, om zoo te spreken, koud op het lijf gevallen en daarom stelt hij voor de behandeling tot eene volgende vergadering uit te stellen.

De heer QUINTUS zag veel liever eene som voor verteringskosten van de verschillende commissiën uitgetrokken, dan presentiegeld en daar dit toch ook het doel is met het zoogenaamde presentiegeld, stelt hij voor het kind bij zijn waren naam te noemen.

De voorzitter ziet hierin bezwaar, daar de wet hierin niet heeft voorzien, waarop de heer QUINTUS aanvoert, dat bij zijn weten, zulks niet bij de wet verboden is; evenzoo is door de Prov. Staten eene som op de begrooting uitgetrokken voor de commissiën, bij gelooft als de prov. wet zulks toelaat, dat dit ook volgens de gem.wet kan geschieden.

De heer UPMEIJER doet opmerken, dat het presentiegeld op de wet gegrond is, doch de wet kent geene schadeloosstelling toe.

De heer SWAAGMAN stelt voor in het besluit te stellen, dat eene som zal worden uitgetrokken voor schadeloosstelling van noodzakelijke uitgaven, subintreerende voor het presentiegeld.

De heer DE SITTER zegt, dat dit juist overeenkomt met het concept besluit. Er wordt daarin wel gesproken van presentiegeld, maar in den considerans staat, dat het zal strekken tot verteringskosten, enz.

Het voorstel van den heer VAN HOUTEN om de zaak uit te stellen wordt ondersteund door de heeren ONNES en DOMMERING, waarop bij stemming tot dat uitstel met 14 tegen 1 stem (van den heer ROELSEMA) wordt besloten.

19) *Brief van den burg. van 't Zandt, dd. 23 Aug.*, berigt gevende dat op den 30sten a.s. het vergelijkend examen zal plaats hebben voor den vacanten post van schoolonderwijzer aldaar met uitnoodiging om, ingevolge art. 3 van het Kon. besluit van den 30sten Julij 1828, daarbij tegenwoordig te willen zijn. — De heer TRIP wordt hierop met 13 stemmen gecommitteerd om, namens den raad, dat examen bij te wonen.

20) *Missive van den griffier der Staten, dd. 19 Augustus daarbij inzendende in duplo het contract over de opschoning van en de visscherij in het Boterdiep, met verzoek, om het geteekend terug te zenden.* — Daartoe wordt besloten.

21) *Concept-brand-reglement, ontworpen door de raadscommissie voor het brandwezen.*

De voorzitter stelt voor om dit te laten rondgaan bij de leden.

De heeren QUINTUS en DE SITTER achten het beter, de zaak in de afdeelingen te behandelen.

De heer LOHMAN zou in dit geval het stuk toch eerst willen laten rondgaan bij de leden. — Hiertoe wordt besloten.

22) *Rapport omtrent de oprigting van een werkhuis ter opneming van bedelaars binnen deze gemeente*, bij monde van den heer DOMMERING. De commissie geeft vooraf te kennen zich niet bezig gehouden te hebben met het tweede lid harer opdragt, het ontwerpen n.l. van een plan voor een werkhuis, daar zij, bij het onderzoek ter beantwoording van het eerste lid, eenstemmig tot de overtuiging is gekomen, dat het niet raadzaam te achten is een werkhuis op te rigten. De gronden die de haar tot die overtuiging geleid hebben zijn: 1) dat een werkhuis behoort te zijn of eene inrigting tot werkverschaffing ter voorkoming van bedelarij; of eene inrigting om, bij opsluiting, mede tot straf en verbetering te laten werken; met andere woorden, dat het van eene preventieve of repressieve strekking moet wezen; 2) dat een werkhuis alleen tot voorkoming van bedelarij geen rekening zal geven; de ondervinding toch heeft genoegzaam geleerd, dat zulk eene inrigting niet kan bestaan dan met groote finantiële bezwaren en geldelijke opofferingen, ongerekend nog dat de staatshuishoudkunde ze moet veroordeelen, daar zij steeds strekken moet tot benadeeling der vrije industrie; 3) dat een werkhuis slechts dan zal kunnen bestaan, als het in verband staat tot eenig armbestuur, en niet op te groote schaal wordt gedreven. Hierdoor wordt men in staat gesteld de werkloozen beneden die der vrije industrie te houden zoo noodzakelijk, eensdeels om de vrije industrie niet de noodige handen te onttrekken, anderdeels om de werklieden tot ijver en vlijt in hunne eigene bedrijven en tot spaarzaamheid aan te sporen; maar ook dan nog zal het altijd moeijelijk zijn te verhoeden, dat zoodanige inrigting geen nadeel berokkent; 4) dat misschien zulk eene inrigting voor veroordeelde bedelaars zal kunnen bestaan, indien alles, wat op de gemeentelijke begrooting in dit opzigt is uitgetrokken, daarvoor wordt aangewend, doch als men bedenkt, dat men dan een gebouw zal moeten oprigten dat aan minstens 400 personen huisvesting zal moeten geven, met al de benoodigde werkzalen, scholen, enz. en men voegt bij de som tot oprigting van zoodanig gebouw de kosten van onderhoud, salarisatie, voeding enz., en verder in aanmerking neemt de geringe inkomsten, daar de meeste der gebruikte handen tot werken doorgaande al zeer ongeschikt zijn, dan is het twijfelachtig of zoodanige inrigting uit het oogpunt van de geldelijke bezwaren wel raadzaam te noemen is; 5) dat een werkhuis als strafinrigting onbestaanbaar is met de bepalingen van het wetboek van strafregt. Art. 274 en vv. spreken alleen van werkhuizen ter voorkoming van bedelarij en dat deze maar zullen kunnen dienen voor veroordeelde bedelaars. Ook het herhaaldelijk voorgedragen ontwerp van wet op het armwezen, spreekt bij art. 87 geheel in denzelfden geest; zoo dat het niet denkbaar is, dat zoodanige opname der veroordeelde bedelaars door de Hooge Regering zal worden goedgekeurd, zoolang de strafwet bestaat en de inrigting der strafkoloniën.

Eindelijk koestert men de overtuiging, dat niet de gemeente, maar het rijk de kosten voor het onderhoud van veroordeelde bedelaars moet betalen. Reeds meer dan eene gemeente, en o.a. nog onlangs — 12den Julij j.l. — die van Zwolle, hebben geweigerd die kosten voor hare rekening te nemen en is het zoo ver gekomen, dat deze zaak wel binnen kort door eene wet moet worden uitgemaakt. Door het een en ander vertrouwt de commissie genoegzaam aangetoond te hebben om haar advies te regtvaardigen, dat het niet raadzaam is voorshands althans een werkhuis voor gemeente-rekening op te rigten. — Besloten dit stuk ter secretarij neder te leggen, ten einde later in behandeling genomen te worden.

23) *Rekest van bakkers en ingezetenen dezer gemeente.* — Op grond, dat tegenwoordig eene groote hoeveelheid brood door de landbakkers wordt ingevoerd, waardoor aan een groot getal stadsbakkers hunne kostwinning en bestaan ontnomen wordt en deze voor adressanten zoo ongelukkige toestand zou ophouden, zoo de accijnsen op het gemaal werden afgeschaft, waardoor alleen zij in staat gesteld worden met andere bakkers te kunnen concurreren, geven zij hunne belangen aan den raad in ernstige overweging en verzoeken den raad te besluiten, dat de accijns op het gemaal en wel in 't bijzonder die op de rogge zoo spoedig mogelijk worde afgeschaft. — Besloten deze zaak in handen van Burg. en Weth. te stellen om berigt en raad.

24) *Rapport omtrent de missive van de diaconie der Nederd. Herv. gemeente* houdende verzoek tot vrijstelling van de betaling der kosten voor bedelaars, wegens het te kort over 1851. — Wegens de uitgebreidheid van dit rapport en den ingewikkelden aard van den inhoud wordt besloten het stuk niet te lezen, maar bij de leden te laten rondgaan. Op voorstel echter van den heer OUDEMAN wordt alleen de conclusie gelezen, die strekte 1) om aan te raden, dat de raad niet in het gedaan verzoek trede, en 2) dat de raad besluite een onderzoek te doen instellen nopens de vraag of het oorbaar is te besluiten tot de voldoening der kosten voor veroordeelde bedelaars, die zonder toestemming van het bestuur naar de koloniën zijn opgezonden en daarvoor eene commissie te benoemen.

Daar er geene zaken meer te behandelen zijn, wordt de zitting, na voorlezing der korte notulen, gesloten.

GRONINGEN, 29 Augustus.

Men meldt ons uit 's Gravenhage het volgende: „De kerkelijke kwestie, die de aandacht van sommigen hier zoodanig bezig hield, dat over bijna niets anders gedacht of gesproken werd, heeft het lid der Tweede Kamer, den heer REINDERS, niet belet om te denken aan de bevordering der materiële belangen der ingezetenen.

Hij heeft de afgevaardigden uit de provinciën Overijssel, Friesland, Groningen en Drenthe, zoo wel van de Eerste als Tweede Kamer der Staten Generaal, bijeengenoodigd, om de zaak der spoorwegen in de noordelijke provinciën te bevorderen.

Het gevolg hiervan is geweest, dat de leden der Staten Generaal van genoemde provinciën uit hun midden eene commissie hebben benoemd, bestaande uit de heeren COST JORDENS, ANDRINGA DE KEMPENAER, REINDERS en TONKENS, om van Z.EXC. den minister van binnenlandsche zaken inlichtingen te vragen aangaande het leggen van spoorwegen in gemelde provinciën en waaraan ook reeds is gevolg gegeven."

— Door den commissaris des Konings zal Donderdagmiddag om 4 uur, ten zijne huize, een diné gegeven worden aan de hoofdofficieren van het garnizoen alhier, den majoor der schutterij, de curatoren der hoogeschool, enz.

— De commissaris des Konings heeft bij besluit van den 24sten Aug. den wegens longziekte verdachten kring om den stal van H. D. HEIKENS, op den Ham, gemeente Aduard, opgeheven.

— Bij besluit van Gedeputeerde Staten, d.d. 25sten Augustus, is de herstemming, ter benoeming van een lid voor de Provinciale Staten, in het hoofdkiestrikt Winschoten, tusschen de heeren C. GEERTSEMA van Zuidbroek en C. J. ONNES van Nieuw Beerta, bepaald op Maandag den vijfden September aanstaande.

— Het getal ingezetenen, welke zich ter stads secretarij hebben aangegeven om hunne huizen, winkels, fabrijken, enz. met gas te verlichten bedroeg heden 161. Wij meenen onze stadgenooten te moeten herinneren, dat zij, die vóór Donderdag a.s. zich nog als deelnemers in de gasverlichting aangeven, daardoor, behalve andere voordeelen, eene prijsvermindering van tien ten honderd zullen genieten op den prijs van het door hen in de eerste 12 maanden te verbruiken gas. Die alzoo nog van deze voordeelen wenscht te profiteren haaste zich!

— Heden werd de dag van Groningens verlossing in 1672 feestelijk herdacht, nadat die gisteren in de godsdienstoefeningen plegtig was gevierd. Reeds vroeg in den morgen werden zoowel van publieke als partikuliere gebouwen en

schepen de vlaggen uitgestoken; terwijl eene talrijke menigte van buiten de stad door hare opkomst hare belangstelling in dezen feestdag betoonde, zoodat dan ook des namiddags, toen deze allen met vele stadgenooten naar buiten de Steentilpoort stroomden, ter bijwoning van de harddraverij, een buitengewoon groot publiek daaraan levendigheid bijzette.

Van 12 tot 1 uur werden op de Groote Markt eenige muzijkstukken uitgevoerd door de hoornblazers van het 7de regement infanterie, terwijl dezelfden heden namiddag in het Sterrebosch de schoone toonen van hunne instrumenten lieten hooren voor de kinderen van de verschillende stads- en armenscholen, aan wie, in de schoollokalen, een weinig vroeger eene aangename verkwikking was uitgereikt.

Zaturdag l.l. werd eene harddraverij met paarden onder den man albier gehouden. Hoewel het weder hoogst ongunstig was, bevond zich toch eene nog al aanzienlijke volksmenigte op de plaats van den wedstrijd. Van de 18 paarden, uit deze en de naburige provincie Friesland, die aan den kamp deel namen, behaalde het bruinbles merriepaard *de Vlieger*, toebehoorende aan den heer H. WESTRA, van Kollum, en bereden door den pikeur HENDRIK LUURS, den prijs, bestaande in twee briljante zilveren presenteertrommels op dito blaadjes; terwijl de premie, zijnde een zilveren tabakspot en dito komfoor, ten deel viel aan het zwart langst. merriepaard *Janeje*, toebehoorende aan den heer J. WOLTERS, van Zuidwolde, door den eigenaar bereden.

Te twee uur nam de harddraverij met paard en chais een' aanvang, voor welken wedstrijd 18 mededingers waren aangegeven. De prijs bestond in een briljant zilveren schenkbord en de premie in een' dito zilveren tabakspot. De eerste werd behaald door hetzelfde paard van den heer WESTRA, hetwelk ook eergisteren den prijs had gewonnen, terwijl de premie ten deel viel aan den zwarten langstaarten ruin *de Procureur* van den heer J. S. HAVINGA OORTWIJN, alhier, bereden door den pikeur A. HARTSEMA.

— Ter gelegenheid der harddraverij op Zaturdag l.l. had een droevig ongeluk plaats. De koopman in glas en aardewerk H. ZERVAAS, die zich vooraan op den trekweg bevond, werd op het onverwachtst door een snelaankomend paard omver geworpen, waardoor hij eene belangrijke wonde aan het hoofd heeft bekomen; met moeite weder opgestaan, viel hij, nog half bedwelmd, achterover in het water, waaruit hij echter nog bij tijds werd gered. Hij werd in eene naastbijzijnde woning gebragt en aldaar voorloopig verpleegd. De lijder is evenwel dezen morgen bezweken. — De pikeur, die met het paard is omgeslagen, heeft een paar ligte kwetsuren bekomen, doch is overigens met den schrik vrijgekomen.

— Vrijdag en Zaturdag l.l. werd door de commissie voor de paardenfokkerij in deze provincie, voor de behuizing van den kastelein B. BRUGMA, buiten de Heerepoort, de geannonceerde keuring van hengsten en merriën gehouden. Den eersten dag werden er 37 hengsten ter keuring aangeboden, waarvan 2 afgekeurd en 5 met premiën begiftigd zijn. Onder deze premiën bevond zich eene buitengewone toelage van *f* 50, die is toegewezen aan E. H. HOVEN, onder voorwaarde dat zijn 5jarige zwarte hengst, die reeds vroeger al de hoogste premiën had behaald, gedurende nog een jaar ter dekking in deze provincie zoude blijven staan. Ten slotte bedankte een der leden der commissie, niet alleen de eigenaars welke zich met hunne hengsten ter keuring bevonden, en spoorde hen aan om voort te gaan op den door hen ingeslagen weg, maar ook het aanzienlijk publiek, hetwelk uit onderscheidene oorden dezer provincie was opgekomen, en hierdoor van zijne belangstelling getuigde.

Aan de keuring van merriën, die Zaturdag werd gehouden, hebben 28 deelgenomen, waarvan zes zijn bekroond. Ook hierover betuigde de commissie hare bijzondere tevredenheid. — (Zie verder de advertentie.)

— Ten gevolge van hetgeen in onderscheidene vergaderingen van de Algemeene vereeniging tegen het Pauperisme, werd in het midden gebragt aangaande de wenschelijkheid van het invoeren hier te lande van het zoo voortreffelijke Belgische konijnenras, ten einde zoo doende een nieuwe en belangrijke bron van voedsel en nijverheid vooral voor de mindere klassen onder de bewoners van het platte land te openen, hebben onlangs de heeren mr. W. DE SITTER, dr. L. ALI COHEN en J. POST, leden van het bestuur der Vereeniging, besloten dat ras van konijnen hier in te voeren, en zoo den aanvang te maken van deze in de gevolgen gewis hoogst belangrijke zaak. Dezer dagen zijn dan ook verscheidene exemplaren van die Belgische konijnen bij gemelde heeren ontvangen, en moet men erkennen, dat het uitmuntende exemplaren zijn. Zoo als men weet, worden deze konijnen 6 tot 7 ponden zwaar, hebben de grootte ongeveer van hazen en worden wekelijks uit België (vooral uit Ostende) bij honderdduizenden naar Londen uitgevoerd. In Ostende leven reeds 400 à 500 personen van dien tak van industrie, terwijl in Londen reeds eenige honderdduizend personen zich met dat konijnenvleesch voeden. — Het hoofddoel, hetwelk gemelde leden van het bestuur der Vereeniging tegen het Pauperisme zich met deze zaak voorstellen, is, in de eerste plaats, om zoodra zij in het bezit zullen zijn van een genoegzaam aantal jonge dieren, het ras over de geheele provincie te verspreiden, waartoe bij hen reeds van alle kanten aanvragen zijn gedaan!

— Van alle kanten verneemt men, dat het onweder, dat in den morgen van den 23sten dezer heeft gewoed, over schier geheel ons land en ook in België, zeer hevig is geweest en in vele streken belangrijke schade, zoo door brand als vernieling van te velde staande vruchten, heeft veroorzaakt.

— Bij den scheepsbouwmeester G. K. DE VRIES, op de Zuiderwerf, is Vrijdag l.l. met goed gevolg te water gelaten een nieuwgebouwde schoonerkofschip, groot pl. m. 90 ton, kapt. P. C. DREWES, van Groningen.

— Op Zondag den 21sten dezer werd zekere W. A. H., van Meedhuizen, op een stuk land te Wagenborgen bezig gevonden, heimelijk aardappelen te delven. De reeds gerooide aardappelen werden hem afgenomen, aan den eigenaar teruggebragt en van de zaak aan de justitie klagte gedaan. Ook werd den 18den dezer aldaar uit een gesloten pulpitrum ten huize van den arbeider G. J. JAGER, bij afwezigheid der bewoners, gestolen eene som van ongeveer *f* 70. — Den dader hiervan is men nog niet op het spoor.

— Betrekkelijk den staat der veldgewassen in de omstreken van Wildervank wordt het volgende medegedeeld: De tarwe is zeer goed; rogge tamelijk stroo, doch goed beladen; gerst veel stroo en goed van stuk; de haver werd in den aanvang ziek door het knagen der wormen, later is zij echter weer bijgekomen en gezond geworden, doch te laat om een goed beschot te kunnen opleveren; boekweit levert veel stroo en is zeer goed bezet met vrucht; de boonen staan goed en beloven een goed beschot; het koolzaad heeft niet veel opgebragt, terwijl ook het zomerzaad achterlijk is gebleven, en tham de ziekte in de penen ook is waargenomen; de aardappelen zijn naar omstandigheden tot dusverre zeer goed.

— De berigten wegens den oogst in Ierland luiden voordeelig, ook wat den toestand der aardappelen betreft. De werkzaamheden van den oogst zouden in het westen al verder gevorderd zijn, indien het gebrek aan handen zich niet liet gevoelen.

Ook de berigten uit het zuiden van Rusland luiden zeer gunstig. De afvoer van granen is zeer aanzienlijk, en die zou meer beteekenend zijn, indien er slechts meer schepen voorhanden waren.

— Donderdag middag te half een werd er brand ontdekt in het huis van den schoenmaker G. A. POST, te Wagenborgen. Het gebouw is totaal geruïneerd, doch 't meubilair grootendeels gered. Men verneemt, dat het gebouw voor brandschade verzekerd was. De oorzaak van den brand is niet bekend.

— Zoo als wij reeds hebben medegedeeld, heeft de heer minister van binnenl. zaken de vraag, of een wethouder, welke in die betrekking, ingevolge art. 80 in verband met art. 288 gemeentewet, in 1854 of 1857 moest aftreden, maar als raadslid in 1853 afgetreden en herkozen is, zich al dan niet aan eene nieuwe keuze moet onderwerpen, bevestigend beantwoord, en wel op de gronden in eene circulaire van den commissaris des Konings in de provincie Zuid-Holland, aan burgemeesters en wethouders van den 15den dezer, A. no. 7192, 1ste Afd. (*Prov. blad* no. 92) uiteengezet. Daarbij heeft de minister de burgemeesters o. a. verzocht, om voor het geval dat de gemeenteraad mogt besluiten om den wethouder, die als lid van den raad is afgetreden, zonder nadere benoeming, als zoodanig te blijven erkennen, dat besluit niet ten uitvoer te leggen, maar, overeenkomstig art. 70 der gemeentewet, de vernietiging daarvan door den Koning voor te stellen.

De bovenbedoelde gronden van des ministers antwoord zijn deze:

„De wethouders maken eene commissie uit, door den raad *uit zijn midden* gekozen. Een noodwendig gevolg hiervan is, dat men, om weth. te zijn, tevens lid van den raad moet wezen, en omgekeerd, dat het verlies van de hoedanigheid van raadslid het verlies der bediening van weth. ten gevolge moet hebben. Art. 87 gem.wet zegt dan ook uitdrukkelijk, dat hij, die ophoudt lid van den raad te zijn, tevens ophoudt weth. te wezen. Deze bepaling is stellig en op elk geval, hetzij van korten, hetzij van langen duur, toepasselijk.

„Hetgeen hiertegen wordt aangevoerd, schijnt niet afdoende. De bepaling van art. 80 Gem. wet, volgens welke de weth. voor den tijd van zes jaren benoemd worden, is, gelijk van zelf spreekt, van de vereischten van het lidmaatschap van den raad, en bij gevolg ook van het voorschrift van art. 87 der wet afhankelijk. Al is de termijn, bij art. 80 gesteld, nog niet verstreken, moet de aftreding als lid van den raad het verlies der betrekking van weth., als een uitvloeisel daarvan, ten gevolge hebben.

„Door die aftreding heeft hij, hoe kort dan ook, opgehouden lid van den raad te zijn, en staat hij, in alle opzigten, gelijk met een nieuw verkozen lid, dat nimmer deel van de vergadering heeft uitgemaakt.

„Alvorens toch weder in de vergadering toegelaten te worden en aan hare werkzaamheden deel te nemen, moeten zijne geloofsbrieven onderzocht, de termijn, bij art. 38 gem. wet gesteld, afgewacht en de voorgeschreven eed op nieuw door hem afgelegd worden.

„Neemt men nu aan, dat hij, zonder nadere verkiezing, als weth. kan blijven zitten, hij zou dan gedurende eenen zekeren tijd in die betrekking werkzaam kunnen zijn, terwijl het hem niet vergund was de vergaderingen van den raad bij te wonen, en de vroeger door hem afgelegde eed als vervallen moest worden beschouwd."

— Men heeft vóór eenige dagen op verschillende plaatsen eene komeet ontdekt, die gelijk schijnt te staan aan die van September, October en November 1811. Zij is zigtbaar in het westen 15 graden boven den gezigteinder, omstreeks te 8½ uur 's avonds, en beweegt zich naar het oosten. De staart is lang, duidelijk en bijna vertikaal. De komeet is op ééne lijn met A in Ursa Major en de Poolster.

Men schrijft o. a. uit Oostburg (Zeeland) van den 25sten dezer, dienaangaande het volgende: „De komeet, welke alhier in den avond van den 20sten dezer door onderscheidene personen in het westen werd opgemerkt, doch sedert door betrokken lucht niet meer was gezien, werd heden avond omtrent half negen op nieuw waargenomen. Toen was naar gissing hare standplaats niet ver van de ster *Delta*, in den Grooten Leeuw. De kern der komeet scheen zeer helder door het schemerlicht heen en de staart deed zich zelfs voor het bloote oog vrij lang en duidelijk voor. De vorm der komeet geleek wel eenigzins op dien van de komeet van 1811, op den 15den October, zoo als die bij VON LITTROW: *die Wunder des Himmels*, Stüttgardt 1842, staat afgebeeld."

Uit Assen schrijft men daaromtrent van den 26sten: Heden avond, omstreeks 8 uur, konden wij met het bloote oog in het Noordwesten eene staartster waarnemen. De staart was zeer duidelijk zigtbaar, naar boven gerigt en had voor het oog eene lengte van ongeveer eene halve oude el.

GRONINGEN, 27 Augustus.

Heden morgen werd alhier het stoffelijk overblijfsel ter aarde gebragt van mejufvrouw JOHANNA OBELT, in leven echtgenoot van den heer P. DE KONING. Van af hare vroege jeugd aan het tooneel verbonden, heeft zij meer dan eene halve eeuw deze moeijelijke loopbaan bewandeld en mogt op dezelve met regt den naam van eene hoogst begaafde en verdienstelijke kunstenares verwerven. Meer dan 20 jaren was zij in deze stad een sieraad van het tooneel, en met genoegen zullen voorzeker velen onzer stadgenooten zich haar gevoelvol spel herinneren, en eene van hare laatste rollen, *de Vrijvrouw van Birkenau*, zal zoo spoedig niet vergeten worden.

Mogt zij als actrice den naam van eene verdienstelijke vrouw zich waardig maken, niet minder als echtgenoot en moeder verdiende zij alle achting. Veel met de wederwaardigheden des levens moetende kampen, waren hare laatste levensjaren met zorg en kommer gepaard. Een smartvol doch geduldig lijden van eenige weken maakte een einde aan haar moeitevol bestaan; zij stierf kalm en gelaten in de hoop op een beter leven, in den ouderdom van 61 jaren.

Het tooneel verliest in haar eene talentvolle vrouw en haar echtgenoot op zijne reeds ver gevorderde jaren een groote steun en troost. Moge de Godsdienst en deelneming in zijn lot, zijn diep gewond en nedergebogen hart opbeuren, en de hoop van een zalig wederzien zijne smart lenigen.

(*Ingezonden.*)

De minister van binnenl. zaken herinnert de belanghebbenden, dat den 1sten Oct. aanstaande de lessen op 's rijks veeartsenijschool weder een aanvang zullen nemen. De kweekelingen, welke er aan wenschen deel te nemen, moeten zich vóór den 15den Sept. bij den directeur aanmelden, om tot het vereischte examen te worden toegelaten. Zij die van de lessen met de huisvesting wenschen te genieten, betalen *f* 350, zonder huisvesting *f* 100 's jaars.

Over het verslag van den minister van binnenl. zaken nopens den staat der hooge, middelbare en lagere scholen in 1851—1852, heeft eene commissie, bestaande uit de heeren *Groen van Prinsterer*, *Sloet tot Oldhuis*, *van Nispen van Sevenaer*, *de Kempenaer* en *van Goltstein* op den 17den Aug. rapport aan de Tweede Kamer der Staten Generaal uitgebragt, hetwelk gedrukt, rondgedeeld en aan den minister toegezonden is. Zij klaagt daarin, dat het verslag (hetwelk, hares inziens, voor rekening van het vorige ministerie komt) nog niet geheel volledig is, ofschoon, nevens de andere onderwerpen, die sedert 1850 voor het eerst in die jaarlijksche verslagen zijn opgenomen, nu ook nog voor het eerst berigt is gegeven omtrent de kweekschool voor de zeevaart te Amsterdam, en het instructie-bataljon te Kampen.

Verder worden een paar onnaauwkeurigheden aangewezen, althans een paar punten, omtrent welke het verslag niet strookt met de daarbijgevoegde tabellen, en wordt nader aangedrongen het reeds door vorige commissiën geopperde denkbeeld, dat de regering hare eigene zienswijze over het onderwijs op en de inrigting van de verschillende scholen zou te kennen geven, en niet eene bloote verzameling van de bij haar ingekomene berigten. Omtrent het hooger onderwijs wenscht de commissie in een volgend verslag iets te vernemen wegens de aanleiding en eerste werking van het Kon. besluit van den 4den Augustus l.l. en wegens de redenen van den achteruitgang van eenige gymnasiën, inzonderheid der tweede afdeeling. Omtrent het lager onderwijs vraagt zij, waarom Noord-Brabant veel meer aan toelagen voor onderwijzers heeft genoten, dan eenige andere provincie?

Ten aanzien van de bijzondere scholen der eerste klasse vindt men opgeteekend:

„In eenige bijzondere scholen der eerste klasse in de provincie Groningen, welke verbonden zijn aan de te Groningen bestaande gods- of weeshuizen, waar de onderwijzers niet afhankelijk zijn van de bijzondere inzigten der ouders hunner leerlingen, is het onderwijs zeer goed en kan het wedijveren met dat der openbare scholen; maar in die bijzondere scholen, welke door eenige partikulieren worden opgerigt en onderhouden, is het onderwijs veelal beneden het middelmatige. Gebrek aan de noodige schoolmeubelen en hulpmiddelen, gebrek aan de noodige fondsen om bekwame ondermeesters aan te stellen, maar bovenal de afhankelijkheid der onderwijzers van de personen die hen onderhouden, zijn de oorzaken van dezen toestand."

Raadpleegt men de bijlage IV, over de bijzondere scholen van de eerste klasse, dan vindt men, dat in de provincie Groningen 12 zoodanige scholen bestaan met 12 onderwijzers en 17 ondermeesters, en dat van dit onderwijzend personeel 8 voor zeer goed, 3 voor goed en 6 voor matig, geen echter voor slecht, wordt verklaard, terwijl het gedrag van allen voor zeer goed wordt erkend. Ten aanzien van den staat van het onderwijs op die scholen komt aldaar voor, dat het op 6 scholen zeer goed, op 4 goed, op 1 matig en op 1 slecht is, en ten aanzien van den staat van het lokaal: dat het schoolvertrek op drie scholen zeer goed, op 4 goed, op 4 matig en op 1 slecht is en de onderwijzerswoning in 4 scholen zeer goed en op 4 andere goed is.

De algemeene afkeuring van het onderwijs op de door partikulieren opgerigte bijzondere scholen der eerste klasse in de provincie Groningen, door het verslag uitgesproken, strookt dus in geenen deele met de opgaaf te dien opzigte in de aangehaalde tabel voorkomende.

De commissie veroorlooft zich niet dit op rekening te stellen der ongunstige stemming van de schoolcommissie ten aanzien van deze soort van instellingen, maar haalt enkel dit voorbeeld aan ten bewijze, dat de ingeleverde opgaven, in het verslag voorkomende, niet altijd met de vereischte naauwgezetheid zijn opgemaakt.

Aan het *Maandblad van het Nederl. Onderw. Genootschap* ontleenen wij den volgenden staat, aanwijzende hoeveel van de 100 ingedeelden voor de nationale militie, in de onderscheldene provinciën, in 1846 tot 1852 konden lezen en schrijven:

Provinciën.	1846.	1847.	1848.	1849.	1851.	1852.	*gemidd. over de 6 jaren.*
Drenthe....	82,6	91,5	88,5	90,0	87,2	95,3	89,2
Groningen..	74,7	81,3	84,6	89,4	86,5	89,8	84,4
N.-Holland..	75,0	83,8	85,0	82,8	85,1	86,4	82,9
Z.-Holland..	70,0	76,6	78,2	79,0	74,4	80,3	76,3
Overijssel...	69,0	71,6	74,9	76,5	75,2	75,6	73,3
Friesland...	61,0	76,1	72,2	75,5	75,4	72,8	72,2
Utrecht.....	72,5	75,4	65,4	70,2	70,1	67,9	70,2
Gelderland..	52,2	70,7	69,5	67,0	69,8	71,0	67,0
Limburg....	65,0	67,4	65,0	64,6	66,3	67,7	66,0
Zeeland.....	60,0	64,7	67,9	67,5	65,5	66,2	65,3
N-Brabant..	52,0	47,9	51,3	50,1	65,0	59,0	54,2

Met blijdschap kan men uit dezen staat opmaken, dat er over het geheel vooruitgang, en zelfs aanmerkelijke vooruitgang, in de uitkomsten van het onderwijs plaats vindt. In geen gewest is deze vooruitgang evenwel zoo sterk als in Groningen, hetgeen buiten twijfel is te danken aan het in 1839 in werking gekomen *reglement op de betaling der schoolgelden*, waardoor het betalen van schoolgeld verpligtend is gemaakt en nu in eens het getal schoolgaande kinderen met de helft werd vermeerderd van 20,000 tot 30,000, welk getal met de toenemende bevolking nog steeds blijft toenemen. De vruchten van dat schoolgaan waren evenwel bij de lotelingen van 1846 nog niet te zien, die waren in 1839 reeds elf jaar, maar in de volgende jaren des te beter. Een krachtig bewijs is het voor het noodzakelijke van het *verpligten* tot schoolgaan.

Verdere mededeelingen nopens de Vischfokkerij.

De Fransche *Moniteur* bevat in zijn nommer van den 7den dezer eene mededeeling van den heer COSTE over de kunstmatige vischteelt, waarvoor deze natuurkundige op last des gouvernements steeds werkzaam is. Die mededeeling bevat belangrijke opmerkingen, waarbij de schrijver herinnert, welke inrigtingen van vischteelt in Brunswijk, Frankfort, Hüningen, Lippe-Detmold en Lippe-Schaumburg bestaan, en hoe die nieuwe tak van industrie steeds meer en meer de aandacht trekt ook van vorstelijke personen, gelijk nog onlangs die van Z. M. den Koning der Nederlanden, door wien eene commissie is benoemd tot het inwinnen van inlichtingen omtrent de vischteelt in Frankrijk. De heer COSTE deelt onder meer het volgende mede:

„Om zich een denkbeeld te vormen van de vruchten onzer wijze van vischfokken, moet men de honderd duizenden jonge forellen en zalmen in mijne werkplaats zien. En wanneer onder min gunstige omstandigheden zulke vruchten worden verkregen, dan mag men nog vrij wat gewigtiger uitkomsten verwachten, wanneer eens door toedoen der departementale overheden groote vischvijvers worden aangelegd nevens de rivieren, die men als 't ware mogt willen bezaaijen. Deze vijvers, waarvan reeds een model aan den oever van de Doubs in werking is, zullen uit onze inrigting te Hüningen bevruchte vischeijeren ontvangen; en de jonge visschen zullen, zoodra het instinct hun de behoefte aan ruimere wateren aanwijst, door een traliewerk eenen uitweg naar de rivier vinden.

„Op die wijze zal de Hüninger inrigting medewerken tot bevolking van al de Fransche wateren; en tevens zal het eene werkplaats blijven voor proeven, strekkende om vreemde vischsoorten aan onze wateren te gewennen en jonge visschen van nog zeldzame soorten aan te fokken.

„Wij zullen eerlang beproeven, zalmen in de Rhône, dat is in de Middellandsche zee te brengen. Voor deze groote proefneming worden reeds aanstalten gemaakt door de heeren BERTHOT en DETZEM, twee bekwame ingenieurs, die mede voor de kunstmatige vischteelt werkzaam zijn."

Ten gevolge van weerkundige waarnemingen, in onderscheidene streken van het grondgebied van Frankrijk, is bevonden, dat gedurende de maand Julij de gemiddelde warmte is geweest van 16°66 in de nabijheid van Calais; 18°04 te Parijs; 20°41 te Nantes; 24°60 bij Montpellier; 24°96 in het departement van de Var, en 23°50 te Staoneli, op de Afrikaansche-kust (denkelijk alle van den honderd-gradigen thermometer); — weshalve deze gemiddelde warmte in sommige oorden van het zuiden van Frankrijk hooger is bevonden dan in Afrika.

De Zeepplant.

Te Weenen is eene hoeveelheid zaad van de zeep-plant uit Californië aangebragt, met hetwelk proeven tot aankweeking zullen genomen worden. In Californië groeit deze plant in het wild; hare bladeren ontwikkelen zich eerst in het midden van November, 6 weken na de intrede van den regentijd. De plant wast niet hooger dan een voet, en verdort in Mei; de gezette bloembol blijft echter frisch; iedere bol geeft een schoonen zeepbol, welke, na den bast er te hebben afgenomen, als zeep gebruikt wordt, welke zeep sterk schuimt en een zuiveren reuk heeft. De botanische naam dezer plant is *Phalangium promeridianum*.

UITBESTEDINGEN.

GRONINGEN, 27 Augustus. Heden middag is in een der appartementen van het provinciehuis alhier, onder nadere approbatie, aanbesteed: de leverantie van turf, ten dienste van het provinciaal bestuur van Groningen, als van I) 750 tonnen (50 bakken) harde zwarte turf; waarop is ingeschreven door P. DE VRIES, voor *f* 7—49 de ton (?), gegraven uit de markt van Boereveen, te Stadskanaal; L. KOOIBOER, uit de markt van Bonnerveen, aldaar, voor 53¾ cent per ton; J. KOOPMAN, voor 53½ cent per ton, gegraven uit de markt van Boereveen, en H. KRANENBORG, voor 52 cent per ton, gegraven uit het Bonnerveen; II) 300 tonnen (20 bakken) baggerturf, waarop is ingeschreven door P. DE VRIES, voor *f* 7—49 per ton (?), gegraven uit het Bonnerveen; L. KOOIBOER, voor 64 cent per ton, gegraven te Westerbroek; III) 150 tonnen (10 bakken) greenmaak turf, waarop is ingeschreven door P. DE VRIES, voor *f* 5—49 de ton (?), gegraven uit het Bonnerveen; L. KOOIBOER, voor 42 cent per ton, gegraven in de markt van het Bonnerveen.

HARDDRAVERIJEN.

3 Sept. Te *Haren*.

5 Sept. Te *Roordahuizum*, in galop. Prijs: eene extra fraaije pendule.

6 Sept. Te *Bolsward*. Prijs: een zilveren tabakspot; premie: twee fraai gemonteerde hoofdstellen.

10 Sept. Te *Emmen* (Drenthe). Prijs: nader te bepalen.

15 Sept. Te *Veendam*. Keuring van paarden en Harddraverij.

Kerknieuws.

Te Oppenhuizen is tot predikant beroepen de heer *J. Krull*, kandidaat bij het provinciaal bestuur van Friesland.

— Z. M. heeft goedgekeurd de beroepingen van predikanten, uitgebragt door de kerkeraden der Herv. gemeenten van Cillaarshoek, onder de classis van Dordrecht, op *F. J. N. Brouwer*; van Maassluis, onder de klassis van Rotterdam, op *D. Pz. Knuttel*, pred. te Oegstgeest; van Vuursche, onder de klassis van Amersfoort, op *H. Cax*; van Sybecarspel, onder de klassis van Hoorn, op *P. Beets*.

— Te Medenblik is, ten gevolge van het bedanken van ds. *C. J. de Brutel de la Rivière*, voor de beroeping, een twaalftal en daaruit het navolgend zestal van predikanten geformeerd: *H. D. du Saar*, te Zandpoort; *W. Scheffer*, te Amstelveen; *P. M. Keller van Hoorn*, te Baambrugge; *H. Bergheye*, te Driehuizen en Zuidschermer; *J. H. de Haart*, te Oost- en Westblokker; *IJ. Loots*, te Warder.

— Ds. *W. Scheffer*, te Amstelveen, heeft de beroeping naar Zwaag aangenomen.

— Te Ter Neuzen is beroepen ds. *H. Z. A. Gutteling*, Cz., pred. te Oude Tonge.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

dam; den 22sten *Folders* Weldaad, n. Koningsbergen; *Datema* Margaretha Hendrika, n. Stettin.

Vertrokken van Cuxhaven den 25 Aug., kapit. *Stuit* Margaretha Gezina, naar Rouan. — Van Swinemunde den 21 Aug., *de Jonge* Ida, naar Kiel. — Van Dantzig den 25 Aug., *Mulder* Jonge Hendrik, naar Rouan. — Van Pillau den 23 Aug., *Pruim* Dageraad, naar Engeland. — Van Nerva den 12 Aug., *Borgman* Cornelius Dasse Viëtor, naar Amsterdam; den 15den *de Groot* Harmonie, n. Dordrecht. — Van Croonstadt den 18 Aug., *Patje* Annechina, n. Bristol. — Van Archangel den 9 Aug., *Mooi* Hillechina Catharina, naar Schiedam; *Potjer* Dankbaarheid en *Breze* Ettiena, beide naar Londen; *Schuur* Anna Elizabeth, naar Hamburg; den 10den *van Calker* Christina Jacoba, naar Liverpool; *Beekman* Cornelia, naar Peterhead; den 12den *Prins* Alida en *Middel* St. Vitus, beide naar Amsterdam; den 12den *Drewes* Afina Hillegina, naar Antwerpen.

Vertrokken van Liverpool den 24 Aug., kapit. *Potjewijd* Alida Petronella, naar Riga.

ZOUTKAMP, 28 Aug. Zeilklaar kapit. *Swiers* de Jonge Timen, n. Petersburg.

OOSTMAHORN, 28 Aug. Ter reede gearriveerd den 24 Aug., kapit. *Mudder* Margaretha, v. Emden, *Buss* Frau Marika en *Bonker* de Frau Maria, beide v. Bremen, alle 3 n. Amsterdam.

Vertrokken den 26 Aug., kapit. *de Haan* Anna Jantina, n. Noorwegen.

Zeilklaar den 28 Aug., kapit. *Waterborg* Hinderkina, n. Belgast (Pruissen).

DELFZIJL, 27 Aug. Binnengekomen den 23 Aug., kapit. *Molenkamp* Aaltje, v. Leer; den 24sten *de Jonge* Drie Zusters, v. Riga; *Freeman* Jantjetina, v. Baltrum; den 25sten *Douwes* Venus, v. Oldenburg.

Vertrokken den 23 Aug., kapit. *Smedes* Petronella en *Slik* de Hoop, beide v. Amsterdam n. Emden; *Pronk* Geertruida, n. Colburgerzijl; den 25sten *Ebeling* Maria, n. Dantzig; *Oetzes* de Hoop; n. Leer; den 26sten *de Jonge* Jantiena Engelina, n. Noorwegen, *Brakke* Harmanna, n. Grietzijl; den 27sten *Freeman* Jantjetina, naar Baltrum.

HARLINGEN, 27 Aug. Vertrokken den 26 Aug., kapit. *Lodewijks* Johanna, naar Noorwegen; *Hendriks* Maria, naar Dantzig.

TERMUNTERZIJL, 28 Aug. Binnengekomen den 26 Aug., kapit. *Klokgieter* Margaretha, v. Norden; *Wiarts* Antina, v. Oldenburg.

Vertrokken den 23 Aug., kapit. *de Vries* de Vr. Anna, n. Norden; den 27sten *Pasman* de Vr. Elisabeth, *Burman* Geziena en *Burman* de Vr. Geziena, alle 3 naar Leer.

WINDAU, 21 Aug. De Nederl. kof Emanuel, kapit. *Woltman*, van Veendam, van Lubeck in ballast naar Riga, is gisteren avond in een' hevigen storm, benoorden deze haven, gestrand en zal wrak zijn, doch het volk gered en de inventaris geborgen.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

21 Aug. Korte, Hendr. Marg., v. Amst. n. Riga, m. harings.
Nagel, Afina Alberdina, v. Nerva n. Amst., m. balken.
Roostee, Vr. Houwina, v. Riga n. Engeland, m. haver.
Buining, Magdalena, v. Delfshaven n. Riga, m. ballast.
Wiersma, Mentor, v. Nerva n. Dordrecht, m. hout.
22 — de Jonge, Weldaad, v. Delfshaven n. Riga, m. ballast.
Spijkman, Juliane Luisa, v. Amsterdam n. Petersburg.
Zeilinga, Maria, v. Amsterdam n. Riga.
Engelsman, Niessina Schuringa, v. Rotterdam n. Riga.
Koster, Margaretha, v. Schiedam n. Riga, m. ballast.
Brouwer, Lummina, v. Gainsbro n. Riga, m. ballast.
Kroon, Wicherdina, v. Rotterd. n. Petersb., m. stukgoed.
Kolk, Jonge Boll, v. Amst. n. Petergb., m. stukgoed.
Rubing, Elsina Catharina, v. Riga n. Holland, m. gerst.
Thaden, Cath. Allegonda, v. Amst. n. Stettin, m. stukgoed.
Kuipers, Alida Schuringa, v. Greifswald n. Frankrijk.
Hitman, Twee Gebroeders, v. Amst. n. Riga, m. ballast.
Lindeboom, Geertruida, v. Antwerpen n. Riga, m. ballast.
Huges, Jacomina, v. Rotterd. n. Windau, m. dakpannen.
Dijkema, Broedertrouw, v. Rotterdam n. Riga, m. ballast.
Stuitje, Christina Johanna, v. Hull n. Riga, m. ballast.
23 — Blouw, Annegiena, v. Amst. n. Petersburg, m. stukgoed.
Kruisinga, Eensgezindheid, v. Nerva n. Dordrecht, m. hout.
Schut, Coert Cornelius, v. Petersb. n. Londen, m. olie.
Oostra, Annechina Jantina, v. Antwerpen n. Petersburg.
Nanninga, Vriendschap, v. Dantzig n. Amst., m. hout.
24 — de Boer, Vriendschap, v. Petersb. n. Plymouth, m. hennep.
de Boer, Margr. Jantina, v. Amst. n. de Oostzee, m. ballast.
Meek, Schiedam, v. Londen n. Memel, m. ballast.
Siccama, Eeltje, v. Harlingen n. Dantzig, m. dakpannen.
Bakker, Jacoba, v. Amst. n. Riga, m. ballast.
Wijkmeijer, Anna, v. Amst. n. Riga, m. ballast.
Bossenga, Ceres, v. Nerva n. Amst., m. hout.
Astuling, Doethea Christina, v. Newc. n. Petersb., m. steen
Ebeling, Egberdina Annech., v. Amst. n. Riga, m. ballast.
Brouwer, Aurora, v. Newcastle n. Petersb., m. zwafel.
Steen, Sicke v. d. West, v. Schiedam n. Libau, m. ballast.
Visser, Vr. Margaretha, v. Memel n. Edam, m. deelen.
Slager, Jan Hendrik, v. Newc. n. Petersb., m. stukgoed.
Helmers, Hendr. Roelina, v. Hull n. Nerva, m. zout.
Scherpbier, Jeltina, v. Vlaardingen n. Reval. m. ballast.
de Groot, Clasina Arendina, v. Amst. n. Dantzig, m. ijzer.
Dik, Henriette, v. Petersb. n. Dublin, m. hennep.
Brouwer, Harmina, v. Petersb. n. Rotterd., m. lijnzaad.
Stutvoet, Margaretha, v. Londen n. Riga, m. ballast.
Hazewinkel, Roelfina Kuiper, v. Schiedam n. Riga, m. ball.
Kuiper, Hendr. Hillechina, v. Rotterd. n. Petersb., m. ball.
Koning, Geesina, v. Petersb. n. Londen, m. haver.
Zeven, Concordia, v. Nerva n. Bristol, m. deelen.
Eelsingh, Jonge Johanna, v. Newc. n. Petersb., m. zwavel.
Sap, Broederliefde, v. Schiedam n. Petersb., m. ballast.

De Wind den 21 Aug. W.Z.W., W.N.W., W.; den 22sten W.Z.W., Z., W.N.W.; den 23sten Z.W., Z., Z.Z.O.; den 24sten W.N.W.; den 25sten Z.Z.O.

SCHEEPSVRACHTEN.

GOTHENBURG, 20 Aug. Gebrek aan schepen blijft nog steeds aanhouden; bedongen naar Hull 12 sh. per ton ijzer, 46 sh. per Pet. st., Antwerpen 100 fr. voor dito, alles met 5 pCt.

RIGA, 18 Aug. Toegestaan naar de Oostkust van Noorwegen f 31 en 15 pCt. voor tabak, Oostkust van Schotland 65 sh. per ton vlas en hennep.

DANTZIG, 22 Aug. De vraag naar schepen duurt voort; toegestaan naar Amsterdam f 32,50 per last rogge, Londen 5 sh. 9 d. per qr. tarwe; Havre 82 fr. en 15 pCt. per last.

Prijzen van f 100 en daarboven.

Trekking der Eerste Klasse.

4de. Lijst. No. 13356 een prijs van f 1000. No. 912 een prijs van f 400.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 26 *Augustus*.

TARWE.	Zw. Zand 66 ℔ f 7,00	Bl. Voer 38 ℔ f 3,30
Oude N. 70 ℔ f 10,75	Veen 66 » » 6,90	» 40 » » 3,40
» Oml. 68 » » 10,00	» 68 » » 7,20	Zw. Voer 36 » » 3,05
» 70 » » 10,50	GERST.	» 38 » » 3,25
» 72 » » 11,00	N. Winter 54 ℔ f 5,10	» 40 » » 3,35
» Old. 68 » » 9,75	» 56 » » 5,45	BOONEN.
» » 70 » » 10,25	» 58 » » 5,75	Paardeb. f 7,10.25
» » 72 » » 10,75	Zomer 56 » » 6,00	ZADEN, ENZ.
» » » »	» 58 » » 5,25	Gr. Gortp.m. f 8,75 f 9,25
ROGGE.	Knobbe 60 » » 5,40	Par. 100 N. ℔ f 11,50 f 15
Inl. 64 ℔ f 7,00	» 62 » » 5,70	Old. Koolz. f 11 f 12,50 a f 13
» » 66 » » 7,40	HAVER.	Oml. dito f 12,50 f 13,25
» » 68 » » 8,00	Dikke 38 ℔ f	Oostfr. dito f 13,25,50,75
» » 70 » » 8,40	» Nieuwe 40 » » 3,00	G. Mosterdz. v. f tot f
» »	» 42 » » 3,10	Raapolie p.v. f 40,50
BOEKWEIT.	» 44 » » 3,25	Prijs der Boter.
Gr. Zd. 64 ℔ f 6,75	» 46 » » 3,40	1ste soort $\frac{1}{4}$ ton f 33
» » 66 » » 7,15	» 48 » » 3,55	
» 68 » » 7,45	» 50 » » 3,70	
	O. Bl. Voer 36 » » 3,10	2de » » » f $31\frac{1}{2}$ a f 32

De aanvoer van Granen was heden buitengewoon gering, en daar voor de meeste artikels goede vraag bestond, werden dezelve merkelijk hooger verkocht, als: Tarwe f 1, Rogge 40 ct. en Gerst 25 ct. — Boekweit niet aan. — Zwarte Haver en Boonen niet ter veil; Nieuwe Dikke Haver als genoteerd verkocht. — Koolzaad hooger gehouden, doch weinig in omgegaan. — Gort mede hooger verkocht. — Raapolie wat aangenamer.

ROTTERDAM, 25 *Augustus*. Tarwe: 155/2 ℔ witb. Pools. f 395, f 400, en in entr. 157/2 ℔ Odessa f 350. Rogge hooger met vermeerderenden kooplust bij partijen. In entr.: 142/2 ℔ Oude Riga f 220; 142/2 ℔ Oude Petersb. f 220; 140/2 ℔ Arch. zeilende balancerend gewigt f 225, f 226, daarna f 228; en in cons.: 145/2 ℔ Eupatoria f 232; 146/2 ℔ Odessa f 240; 152/2 ℔ Frans. f 245; 144/2 ℔ Petersb. f 236; 141/2 ℔ Oude Arch. f 222.

Van den 27sten. Tarwe: 156/2 ℔ witb. Pools. f 403; Rogge, 148/2 ℔ o. Pruiss. f 240; 146/2 ℔ Odessa f 244; 145/2 ℔ Eupatoria f 235; 146/2 ℔ n. Koers. f 275; 141/2 ℔ o. Archang. f 228; Boekweit op 140/2 ℔ grove Fransche f 180, f 190.

AMSTERDAM, 26 *Augustus*. Tarwe hooger verkocht. In entr.: 130 ℔ witb. Pools. f 395; 128, 129 ℔ b. dito f 380, f 390; 127 ℔ dito f 375, f 376, f 380; 129 ℔ Norder f 370. In cons.: 125 ℔ b. Pools. f 365, f 370; 131 ℔ roodb. dito f 385; 126 ℔ dito f 350; 125 ℔ dito f 365, f 370; 121 ℔ Vriesche f 315 aan de Zaan. — Rogge tot circa vorige prijzen. In entr.: 118 ℔ n. Petersb. f 222; 122 ℔ Pruiss. f 227 aan de Zaan. In cons.: 122 ℔ Pruiss. f 238; 120 ℔ Donau f 237. — Boekweit als voren verkocht; 121 ℔ Holsteinsch f 224.

Koolzaad williger: Betuwsch 67 p. vl.; op 9 vat in Sept. 74 p. vl.; Oct. $74\frac{1}{2}$ p. vl.; Nov. 75 p. vl.; Dec. $75\frac{1}{2}$ p. vl.; April 1854 74 p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk weder iets aangenamer, op levering, bijzonder op het late najaar, op het laatst der beurs, williger; op 6/w. f 41; Vlieg f 40; Sept. f 40 a f 39,75; Oct. f 40,75 a 50 a 75; Nov. f 41 a 25; Dec. f 41,25 a f 41 a f 41,50; Mei 1854 f 41. — Lijnolie op 6/w. f 33,50; vlieg. f 32,50. — Hennepolie op 6/w. f 39,25; vlieg. f 38,25.

Van den 27sten. Heden verkocht van Tarwe, in entr.: 128 ℔ b. Pools. f 385, f 390. — Van Rogge in entr.: 118 ℔ n. Arch. f 222; 118 ℔ n. Petersb. f 222. In cons.: 122 ℔ Pruiss. f 238 bij partij.

Heden is gedaan: Koolzaad op 9 vat Olie, te leveren in Oct. a $74\frac{1}{2}$, Nov. a 75, April a $74\frac{1}{2}$ p. vl.

LONDEN, 24 *Augustus*. De weêrsgesteldheid is veel verbeterd; het oogsten wordt voortgezet en eenige drooge monsters van de nieuwe Tarwe zijn aan de markt gekomen. De aanvoer van buitenlands bestond sedert Maandag in: 6450 quarters Tarwe: 420 qrs. Gerst; 2000 qrs. Haver, 300 z. en 6350 v. Meel. De Tarwehandel is zeer ferm en prijzen zijn in rijzing. Gerst ferm. Haver is duurder en 20 sh. wordt voor Russische willig betaald. Meel insgelijks duurder en mooi frisch Baltimore is met 31 sh. betaald.

LONDEN, 26 *Augustus*. Daar het weder heden regenachtig was, eischten houders van Tarwe een aanzienlijk avans op de prijzen van ll. Maandag, waarin koopers echter niet bewilligden, zoodat slechts weinig werd verhandeld tot eene prijsverhooging van 2 sh. boven de notering van dien dag. Gerst, Boomen en Erwten blijven als Maandag. Haver bedong veelal iets meer geld. In zeilende ladingen Tarwe uit de Middellandsche zee, die algemeen voor de koopers te hoog werden gehouden, ging slechts weinig om.

VEE- en PAARDENMARKTEN.

GRONINGEN, 26 *Augustus*. Oude varkens slechts een tiental ter markt, jonge daarentegen meer dan 100 stuks aangevoerd; de handel in deze was buitengewoon flaauw.

Schapen en lammeren wel aangevoerd en tevens bestond ook hierin wel verkoop; — de prijzen waren lager dan die der vorige markt.

STEENWIJK, 23 *Augustus*. Op de St.-Jacobsmarkt, heden alhier gehouden, waren 778 koeijen, 138 paarden, 1558 schapen, 116 varkens en 238 biggen. Al het vee is tot buitengewoon hooge prijzen verkocht; de handel in paarden was flaauw.

ASSEN, 25 *Augustus*. De veemarkt, heden alhier gehouden, was druk bezocht. Er waren 590 runderen aangebragt, 70 schapen van Friesch ras, 125 van Drentsch ras, 550 varkens en 25 geiten. De runderen golden van f 70 tot f 135, de Friesche schapen golden van f 5 tot f 9, de Drentsche van f 3 tot 6, de oude varkens van f 20 tot f 30, de jonge van f 5 tot f 20. De handel was levendig, alles ging vlug van de hand; echter waren de prijzen iets lager dan op vorige markten.

— Als bewijs van duurte der Drentsche schapen kan worden gemeld, dat *W. P. Bronsema*, landbouwer te Lieveren, drie schapen voor de som van f 27 heeft verkocht.

— Volgens een van Zr. Ms. consul te Marseille ontvangen berigt aangaande den graanhandel, is aldaar sedert den 1sten Julij j.l. veel omgegaan in Tarwe, en zijn de prijzen daarvan met eenige fluctuatiën gerezen tot op 38 fr. per charge van 160 Nederlandsche koppen voor 123/120 kilo Poolsche Odessa op levering in het einde van dit jaar, en 36 fr. per charge voor in loco liggende.

LONDEN, 24 *Augustus*. In ossen was de handel stil en de prijzen 2 d. lager dan Vrijdag l.l. Schapen waren goed aangevoerd, doch ook 2 d. lager. Lammeren 4 d. minder. Kalveren onveranderd. De handel in varkens was stil. Aanvoer 2253 ossen, 7450 schapen en lammeren, 282 kalveren en 60 varkens. Aan de markt van heden waren 5299 ossen, 30,910 schapen en lammeren, 347 kalveren en 350 varkens.

LONDEN, 26 *Aug.* De Veemarkt was heden goed voorzien en ook de kwal. was over het algemeen beter, weshalve de prijzen van ll. Maandag zich ten volle hebben gesouteneerd.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 27 *Aug.*

NEDERL., Werk. Schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. $63\frac{1}{2}$, $63\frac{9}{16}$, $63\frac{9}{16}$; Dito Dito 3 pCt. $76\frac{1}{2}$; Dito Dito 4 pCt. $95\frac{5}{8}$, $95\frac{11}{16}$; Amortisatie-Syndicaat $3\frac{1}{2}$ pCt. $94\frac{3}{16}$; Handelmaatschappij $4\frac{1}{2}$ pCt. 130; Aand. Rijn-Spoorweg $4\frac{1}{2}$ pCt. $104\frac{1}{4}$. — BELGIE, bij *Rothschild* $2\frac{1}{2}$ pCt. 53. — SPANJE, Onbep. Stukk. 1 pCt. $23\frac{5}{16}$, $23\frac{3}{8}$, $23\frac{5}{16}$; Dito Binnenl. à 6/m. 3 pCt. $43\frac{7}{16}$; Coup. Bewijzen $6\frac{9}{16}$; Amort. Schuld $5\frac{3}{4}$. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. $40\frac{9}{16}$, $40\frac{3}{4}$, $40\frac{5}{8}$; Dito Dito Uitgestelde $17\frac{1}{2}$.

RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. $109\frac{1}{8}$; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. $108\frac{3}{4}$; Cert. $4\frac{1}{2}$ pCt. $100\frac{3}{16}$; Dito bij *Stieglitz en Co.* 4 pCt. $92\frac{1}{4}$. — POLEN, Cert. 4 pCt. 87. — OOSTENRIJK, Met. 5 pCt. $82\frac{3}{4}$, $82\frac{13}{16}$; Dito 1852 5 pCt. $82\frac{7}{8}$, $82\frac{3}{8}$; Dito Nieuwe 1847 $2\frac{1}{2}$ pCt. $42\frac{1}{4}$, $42\frac{7}{8}$; Dito 1851 en 1852 $2\frac{1}{2}$ pCt. $42\frac{13}{16}$, $42\frac{7}{8}$; Dito Nieuwe 5 pCt. $95\frac{1}{4}$; Metall. La. B. 5 pCt. $95\frac{1}{4}$; Mexik. 26, $\frac{1}{16}$; Peru $4\frac{1}{2}$ pCt. $81\frac{1}{2}$; Gren. Uitg. $9\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$.

Bij onbeduidende affaire waren 4 pCts. iets aangenamer. Alle overige soorten onzer binnenl. fondsen onveranderd. — In Spaansche was weinig handel of variatie. — Portug. en Mexik. meer aangeboden. — Van de overige vreemde effecten valt niets bijzonders te vermelden. — Gren. Onbep. St. $2\frac{1}{4}$ pCt. $22\frac{1}{4}$; Bl. Gr. v. 500 £ $6\frac{3}{4}$; Mexic. Onb. St. $25\frac{3}{4}$.

Koers van het Geld: Beleening $2\frac{1}{4}$, Prolong. $2\frac{1}{2}$, Disconto 2 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uur. Integr. $2\frac{1}{2}$ pCt. $63\frac{1}{2}$ a $\frac{9}{16}$; Spaansche 1 pCt. $3\frac{5}{16}$; Binnenl. 3 pCt. $43\frac{7}{16}$; Metall. 5 pCt. $82\frac{13}{16}$; Dito 1847 $2\frac{1}{2}$ pCt. $42\frac{1}{4}$.

AMSTERDAM, 28 *Aug.* EFFECTEN SOCIETEIT, te $4\frac{1}{2}$ uur. Spaansche 1 pCt. $23\frac{1}{4}$, $\frac{5}{16}$. Binnenl. 3 pCt. $43\frac{3}{8}$, $\frac{7}{16}$. Bewijzen Coup. $6\frac{1}{2}$. Portug. 3 pCt. $40\frac{9}{16}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{9}{16}$. Dito Uitgest. $17\frac{1}{2}$. Met. 5 pCt. $82\frac{3}{4}$, $\frac{11}{16}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{13}{16}$, $\frac{3}{4}$. Dito 1852 5 pCt. $82\frac{7}{8}$, $\frac{1}{2}$. Dito 1847 $2\frac{1}{2}$ pCt. 43. Dito 1851 en 1852 $2\frac{1}{2}$ pCt. $42\frac{3}{4}$, $\frac{13}{16}$.

Tot de genoteerde koersen was in Oostenrijksche en Spaansche 1 pCt. de omzet vrij levendig.

ADVERTENTIEN.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd te *Aalten*, den 25sten Augustus 1853:

J. TH. RUTGERS,
Predikant te *Varseveld*,
met
Jonkvrouwe **A. D. M. C. E. PAPE.**

*** Heden beviel voorspoedig van eene *DOCHTER* de Hoog Welgeb. Vrouwe JULIANA AGATHA VAN PANHUIJS, geb. Baronesse THOE SCHWARTZENBERG en HOHENLANSBERG.

ALMELO, 23 Augustus 1853.

*** LEEUWARDEN, 26 Augustus 1853. Heden beviel van eenen *ZOON* de H. W. Geb. Vrouwe A. M. C. VAN PANHUIJS, geb. ALBERDA VAN EKENSTEIN.

*** Bevallen van een MEISJE G. H. EDZES, Echtgenoot van

F. E. EDZES.

NOORDBROEK, 26 Augustus 1853.
Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed, na een langdurig en smartelijk lijden, mijn geliefde Echtgenoot MATTHEUS HENDRIKS KWINT, in leven *Scheepskapitein*, in den ouderdom van 51 jaren, na een gelukkig huwelijk van 29 jaren.

GRONINGEN, 28 Augustus 1853.

J. M. FERINGA,
Wedw. M. H. KWINT.

*** Heden overleed mijne zeer geliefde Dochter HARMANNA MELLINA GERARDA, in den ouderdom van ruim 27 jaren. Die de afgestorvene van nabij kenden, deelen in de diepe smarte van mij en mijne Kinderen over haar gemis.

GRONINGEN, 24 Augustus 1853.

Wedw. **A. G. STUIVINGA—UILKENS.**
Eenige kennisgeving zoowel binnen als buiten de Stad.

*** HELLUM, 26 Augustus 1853. Heden overleed, na eene hevige ziekte, tot diepe droefheid van mij, haren hoogbejaarden Vader, eenige Zuster en verdere Naastbestaanden, mijne geliefde Echtgenoot KLAASSIEN JANS VAN GENNIP. Zij stierf in den jeugdigen leeftijd van 19 jaren; mij uit onze echtverbindtenis van 2 jaren één Kind nalatende.

R. K. HOFSTEE.

*** Heden morgen overleed te *Groningen*, ten Huize van onzen Broeder K. MAATHUIS, onze geliefde Moeder BARBARA MEIHUIZEN, Wedw. C. P. DE BOER, in den ouderdom van bijna 84 jaren.

SAPPEMEER, 28 Augustus 1853.

P. C. DE BOER.
Mede namens mijne Broeders en Zusters.

Krachtens bevel van den Edel Achtbaren Heer REGTER-COMMISSARIS in het FAILLISSEMENT van **HIDDE ARENDS WESSELS**, Koopman, wonende te *Wildervank*, worden alle **BEKENDE en ONBEKENDE SCHULDEISCHERS**, de BEVOORREGTE en de PAND of HYPOTHEEK hebbende daaronder begrepen, opgeroepen, om te verschijnen in de AUDIËNTIEZAAL der ARRONDISSEMENTS-REGTBANK te *Winschoten*, den **tienden September 1800 drieënvijftig**, des voormiddags te tien uur, ten einde hunne **SCHULDVORDERINGEN** te laten **verifiëren.**

WINSCHOTEN, 27 Augustus 1853.

De Curator in genoemd Faillissement:
Mr. J. GOCKINGA.

WOENSDAG DEN 7DEN SEPTEMBER

1853, des voormiddags te 10 uur en vervolgens, zal, voor de Behuizing laatst bewoond geweest door Mej. de Wedw. L. VAN GIFFEN, staande om den hoek bij de Kijk-in-'t Jatsboog te *Groningen*, get. I 208, publiek worden verkocht: Een zeer nette **INBOEDEL**, bestaande uit:

MAHONIEHOUTEN SECRETAIRE, DITO KOLOM-, CILINDER- en andere TAFELS, DITO STOELEN, EIKENHOUTEN KABINET, DITO TAFELS, STOELEN, staande KLOK, SPIEGELS, fraaije SCHILDERIJEN, waaronder 3 in zilver bewerkt, PORSELEIN, KOPER-, TIN-, BLIK-, GLAS- en AARDEWERK, KAGCHELS, VLOER- en andere KLEEDEN, best BEDDEGOED, LINNEN- en TAFELGOEDEREN, **GOUD, ZILVER en JUWEELEN** en hetgeen verder ten voorschijn zal worden gebragt.

Te bezien daags vóór den Verkoopdag, des voormiddags van 10—12 en des namiddags van 2—5 uur.

Mr. E. VAN EERDE,
Notaris.

, Ten overstaan van Mr. **W. LAMAN TRIP**, Notaris te *Groningen*, zullen, op VRIJDAG den 9den September 1853, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt alhier, publiek te koop worden aangeboden, om op den 1sten November a.s. te aanvaarden:

I. Eene nette BEHUIZING, get. L, 49, met OPEN PLAATS en BLEEKVELD, vrij eigen grond, Oostzijde in de Havenstraat te *Groningen*, — wordende door den Heer ALLAN in huur bewoond.

II. Eene BEHUIZING, get. Y, 11 rood, met eenigen OPEN GROND, en

III Eene KAMER daarnevens, Westzijde het Winschoterdiep, buiten het Kleinepoortje te *Groningen*, wordende door P. EVERTS en F. BOELENS in huur bewoond.

IV. Eene ruime WOONKAMER, get. S, 314, Oostzijde in de Jonkerstraat alhier, wordende door de Wedw. JAN KOK bewoond.

Te bezien daags vóór en op den Verkoopdag, des namiddags van 2—5 uur. Nadere informatiën ten Kantore van den Notaris.

, Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zal, op DINGSDAG den 13den September 1853, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt aldaar, publiek worden verkocht:

Eene ruime **BEHUIZING** met **STALLING** er achter, get. E 73, staande en gelegen Westzijde in de Gelkingestraat te *Groningen*, in eigendom toebehoorende aan de Weduwe en Erven L. I. GOSSCHALK. Om te aanvaarden dadelijk na den Toeslag. Te bezien daags vóór en op den Verkoopdag, des namiddags van 2—5 uur.

, Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op VRIJDAG den 16den September 1853, des namiddags te 3 uur, ten Huize van Mejufvrouw de Weduwe BULSING, in het Logement *de Doelen*, aan de Groote Markt te *Groningen*, publiek worden verkocht:

I. Eene roijale **HEEREN BEHUIZING**, met **KOETSHUIS, STALLING** en **TUIN** er achter, en **WOONKELDER** er onder, get. G 195, staande en gelegen Zuidzijde in de Brugstraat, op den hoek van der Akerkhof, te *Groningen*, hebbende achter uitgang naar de Schuitemakerstraat en aan der Akerkhof.

II. Eene ruime sterke BEHUIZING, get. G 196, staande Zuidzijde in de Brugstraat te *Groningen*, ten Westen naast de voorgaande.

III. Eene VROUWEN ZITPLAATS in de Martinikerk te *Groningen*, in de 3de beschoten Bank, ten Westen van den Pilaar tegenover den Predikstoel, get. no. 270.

IV. *a.* Eene BOEREN BEHUIZING en SCHUUR met HEEM en TUIN, benevens 3 B., 36 R., 10 E. vol Eigen LAND, staande en gelegen in de *Trips-Compagnie*, onder *Muntendam*.

b. 7 B., 63 R., 60 E. vol Eigen LAND, mede aldaar.

c. 4 B., 35 R., 10 E. vol Eigen LAND, mede aldaar.

d. 4 B., 98 R., 50 E. vol Eigen LAND, mede aldaar.

Dit Perceel thans bij JAN OOSTERWOLD in losse huur in gebruik.

V. De EIGENDOM van eene BOERENPLAATS, gelegen op de *Ulsda* onder *Beerta*, bij EVERT HARMS en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op St. Michiel verschijnende, huur van *f* 430—35.

VI. De EIGENDOM van eene BEHUISDE PLAATS LAND, groot ongeveer 51 Bunders, gelegen te *Midwolde*, in den *Oldambte*, bij BEREND GEERTS HEERES onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Martini verschijnende, huur van *f* 408—00.

VII. De EIGENDOM van eene BOERENPLAATS, gelegen in de *Beerta*, en de daarbij behoorende LANDERIJEN, gelegen op de *Ulsda* onder de *Beerta*, en in de *Noorder Winschoter Wappinge*, bij F. J. WIGBOLT en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Martini verschijnende, huur van *f* 400—00.

VIII. De EIGENDOM van ongeveer 50 Bunders BEHUISD LAND, gelegen onder *Noordhorn*, bij J. W. BOELENS en Vrouw, onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 400—00.

IX. De EIGENDOM van eene BEHUISDE PLAATS, groot ongeveer 53 Bunders LAND, gelegen te *Hooge-* en *Lagemeeden*, bij W. A. BOELENS en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 400—00.

X. De EIGENDOM van eene BOERENPLAATS, groot ongeveer 37½ Bunders LAND, gelegen te *Helpen*, bij H. E. VORENKAMP en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 230—00.

XI. De EIGENDOM van drie *Grondpachten*, mede aldaar, bij dezelfde Meijers in gebruik voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 9—00, *f* 9—00 en op het derde jaar een Mudde Rogge.

XII. De EIGENDOM van eene BOERENPLAATS gelegen te *Pieterzijl*, onder *Visvliet*, groot ongeveer 21 Bunders LAND, bij DERK HINDRIKS HAMMING en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 220—00, en een lopen Weijte, met eene Stem in de Collatie aldaar.

XIII. De EIGENDOM van eene BEHUISDE PLAATS LAND, groot ongeveer 15 Bunders, gelegen mede aldaar, bij dezelfde Meijers onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 140—00, met eene Stem in de Collatie aldaar.

XIV. De EIGENDOM van ongeveer 20 Bunders BEHUISD LAND, gelegen te *Visvliet*, bij K. J. HELLINGA en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 200—00 en een half kinnetje Boter, met eene Stem in de Collatie aldaar.

XV. De EIGENDOM van ongeveer 27½ B. LAND, onverscheiden gelegen in 38 B., 65 R. LAND, waarop der Meijeren BEHUIZING en SCHUUR staan, met het aandeel in het ingedijkte Polderland, gelegen te *Uithuistermeeden*, bij JANTJE JANS, Weduwe OOSTING, onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 203—00.

XVI. De EIGENDOM van eene BEHUISDE PLAATS, groot 28 Bunders LAND, gelegen te *Oldenzijl*, bij H. J. VAN DER MOLEN en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 178—00 en ½ ton Boter.

XVII. De EIGENDOM van eene Behuisde Plaats LAND, groot ongeveer 32½ Bunders, gelegen in de *Westerhorn*, onder *Grijpskerk*, bij P. W. HAZENBERG en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 175—00, met een Ommegang in de Grietenij van *Westerdeel Langewold* en eene Stem in de Collatie aldaar.

XVIII. De EIGENDOM van ongeveer 6 Bunders LAND, te *Noordbroek* gelegen, bij J. H. BUURMA en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Sint Petri verschijnende, huur van *f* 90—00.

XIX. De EIGENDOM van ongeveer 8½ Bunders LAND, onder *Ezinghe* gelegen, bij K. A. ARENDS en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 66—00.

XX. De EIGENDOM van 10½ Bunders LAND in eene BEHUISDE PLAATS, groot ongeveer 19½ Bunders LAND, gelegen te *Eenrum*, bij J. B. RIJZEBOL en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 63—00.

XXI. De EIGENDOM van ongeveer 6 Bunders LAND, gelegen bij *Enumatil*, bij K. J. BAKKER en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 54—00.

XXII. De EIGENDOM van ongeveer 9 Bunders LAND, mede aldaar, bij dezelfde Meijers onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 50—00.

XXIII. De EIGENDOM van ongeveer 4½ Bunders LAND, gelegen bij *Enumatil*, bij J. H. JUURSEMA en Vrouw onder beklemming en gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 36—00.

XXIV. De EIGENDOM van ongeveer 2½ Bunders LAND, gelegen onder *Noordhorn*, aan het Niezijlsterdiep, bij J. J. ORANS onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 14—00.

XXV. Een OMMEGANG in de Grietenij van *Visvliet*.

XXVI. Een OMMEGANG in de Grietenij van *Oosterdeel Langewold*, op Heerema Heem, nu Meijma.

XXVII. Drie SCHULDBEKENTENISSEN ten laste van de Diakenie der Nederduitsche Hervormde Gemeente te *Groningen*, ieder groot *f* 100—00, rentende jaarlijks op den 1sten Mei naar 3 pCt.

XXVIII. Een AANDEEL in de *GRONINGER STOOMSLEEP-MAATSCHAPPIJ*, groot *f* 500—00, met de loopende Rekening.

XXIX. Eene SCHULDBEKENTENIS ten laste van de Voogden van het Groene Weeshuis te *Groningen*, groot *f* 100—00, rentende jaarlijks op den 1sten Mei naar 3 pCt.

XXX. Eene SCHULDBEKENTENIS ten laste dezelfden, groot *f* 50—00, renteloos voorschot.

Alles behoorende tot de Nalatenschap van wijlen den Heer Mr. J. A. FRUITIER.

Om te aanvaarden de Perceelen I, II, V tot en met XXX dadelijk na den Toeslag, Perceel III op den 1sten November 1853 en Perceel IV, de Behuizing, op den 1sten Mei en de Landerijen op Gregori 1854. — De Perceelen I, II en III te bezien daags vóór en op den Verkoopdag, des namiddags van 2—5 uur, op Bewijzen van Toegang, ten Kantore van den Notaris te bekomen.

PUBLIEKE VERKOOPING
VAN

DRIE uitmuntende ZATHEN en LANDEN, ENZ.,

ONDER

KOLLUM en BURUM.

De Notarissen **C. H. BEEKHUIS**, te *Buitenpost*, en **D. H. ANDREAE**, te *Kollum*, zullen, op DINGSDAGEN den 20sten September 1853 provisioneel en den 4den October a.v. finaal, telkens des voormiddags te 10 uur, in het LOGEMENT *DE ROSKAM*, bij H. WESTRA, te *Kollum*, publiek, bij Strijk- en Verhooggeld, presenteren te verkoopen:

De navolgende **DRIE** uitmuntende **ZATHEN en LANDEN**, benevens eene **BANK** in de Kerk te *Burum*, behoorende tot de Nalatenschap van wijlen den Heer en Mr. J. A. FRUITIER, als:

I. Eene ZATHE en LANDEN, de Kwelderplaats *DE NIEUWE RAKEN* genoemd, met derzelver kapitale, in 1836 nieuw gestichte HUIZING en SCHUUR, gekwoteerd wijk D, no. 44*a*, benevens ERF, TUIN, HOVING, BOOMEN en PLANTAGIE, staande en gelegen onder het behoor van *Kollum*, bij PIETER JOHANNES DOUMA en Vrouw in gebruik; ten Kadaster bekend Gemeente *Kollum*, sectie C, nos. 10, 11, 12, 13, 17, 18, 28, 29, 30, 436, 437, 438 en 444, en sectie B, nos. 2, 3 en 528, te zamen voor eene inhoudsgrootte van 39 Bunders, 57 Roeden, 80 Ellen, alle Weidlanden; alsmede eene groote uitgestrektheid AANWAS en SLIKGRONDEN, bij Arrest van den Hoogen Raad der Nederlanden aan genoemden Erflater in eigendom toegekend; in 12 perceelen.

II. Eene ZATHE en LANDEN, met zeer nette, in 1848 nieuw gebouwde HUIZING, benevens SCHUUR, afzonderlijk staand LIJTSHUIS, smaakvol aangelegden TUIN, HOVING, BOOMEN en PLANTAGIE, *DE ROODE SCHUUR* genoemd, staande en gelegen onder *Burum*; de Huizing gekwoteerd no. 150; ten kadaster bekend Gemeente *Burum*, sectie A, nos. 244, 394 en 395, sectie B, no. 219 en sectie C, nos. 43 tot en met 57 en 169; te zamen voor eene inhoudsgrootte van 32 Bunders, 74 Roeden, 76 Ellen Bouw- en Weidlanden, waaronder 24 B., 09 R., 46 Ellen, aan elkander rondom de Huizing zijn gelegen; bij JAN DOORENBOS en Vrouw in gebruik; in 18 perceelen.

III. Eene ZATHE en LANDEN met kapitale, in 1846 nieuw gebouwde HUIZING en SCHUUR, gekwoteerd no. 8, ruime HOVING, ERF, TUIN, BOOMEN en PLANTAGIE, staande en gelegen ten Oosten en Noorden van en onmiddellijk aan het gebuurte te *Burum*, *HET HOOG* genoemd; ten Kadaster bekend Gemeente *Burum*, sectie C, nos. 124, 125, 142, 143, 144, 145, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 309, 402 en 403, en sectie D, no. 192; te zamen voor eene inhoudsgrootte van 31 Bunders, 56 Roeden, 30 Ellen Bouw- en Weidlanden; bij JOHANNES SUGERS DIJKSTRA in gebruik; in 18 Perceelen, — en

IV. Eene BANK, genoemd *VOGELZANG*, in Kerk der Hervormde Gemeente te *Burum*, bevattende Mannen- en 4 Vrouwen Zitplaatsen; in perceelen. — Alles met regt van zamenvoeging.

De aanvaarding dezer Vastigheden zal plaats hebben, de Bouwlanden, behalve de met toebouw bezwaarde na den Oogst in dit jaar; van de Weidlanden 5den Maart, en van de Gebouwen en de Bank in Kerk den 12den Mei 1854.

Mr. **M. DE MUINCK**, Notaris te *Grijpskerk*, gedenkt, op **DONDERDAG den 1sten September** 1853 (en ***niet*** op den 6den September, zooals in ons vorig nommer abusievelijk is vermeld), des namiddags te twee uur, in de Behuizing no. 49 te *Ralmahuizen*, onder *Niehove*, publiek te verkoopen eenige **ROERENDE GOEDEREN**, bestaande in HUISMEUBELS, GEWERKT GOUD en ZILVER, LIJFS-TOEBEHOOREN, ENZ., behoorende tot de nalatenschap van wijlen MAIKE J. SCHUIRINGA, Weduwe KRIJT...

, Mr. **M. DE MUINCK**, Notaris te *Grijpskerk*, gedenkt, ten verzoeke van TIETE L. VERSOL, Wagenmaker te *Saaxum*, op WOENSDAG den 7den September 1853, des namiddags te 4 uur, ten Huize van den Kastelein J. EMMELKAMP, te *Saaxum*, publiek te verkoopen:

Eene BEHUIZING, no. 1, en HUT, met derzelver ERF, zijnde eene beklante ***STELMAKERIJ*** en ***KUIPERIJ***, staande en gelegen aan de Vaart te *Saaxum*, jaarlijksche grondpacht *f* 1—50; op den 12den November eerstkomende te aanvaarden.

, Mr. **A. H. WERUMEUS BUNING**, Notaris te *Uithuizen*, is voornemens, op DONDERDAG den 1sten September 1853, des namiddags te 2 uur, ten Huize van den Kastelein J. T. BOELKENS, te *Uithuistermeeden*, ten verzoeke van H. J. BAAR en Vrouw, op aannemelijke voorwaarden, publiek te verkoopen:

Eene nieuw getimmerde **BEHUIZING en SCHUUR**, no. ..., zijnde eene welbeklante ***BROODBAKKERIJ***, met de BEKLEMMING van de Heemstede, doende jaarlijks op den 1sten Mei tot huur *f* 2—50, staande en gelegen in het Dorp *Uithuistermeeden*.

Mr. A. H. WERUMEUS BUNING, *Adv. en N...*

, Mr. **H. GUICHART ABRESCH**, Notaris te *Zuidhorn*, zal, ten verzoeke van de Wed. JANNA PIETERS LEUTSCHER, ter Behuizing door haar bewoond, staande aan den Straatweg onder *Dorkwert*, op DONDERDAG den 1sten September e.k., precies om 10 uur beginnen, op gewone Boelgoeds Conditiën verkoopen:

2 PAARDEN, 9 stuks HORENVEE, 11 SCHAPEN, 1 WAGEN, 2 CHAISEN, **BOERENBESLAG, MELKGEREEDSCHAPPEN, HUISMEUBELS**, pl. m. ½ B. GERST en pl. m. ... B. HAVER.

Mr. H. GUICHART ABRESCH.

, Na bekomene regtsautorisatie, zal binnen kort, nader te bepalen tijd en plaats, publiek te koop worden gepresenteerd:

Eene **BOERENPLAATS**, bestaande in eene voor weinige jaren nieuw getimmerde BEHUIZING en SCHUUR, nevens de VASTE BEKLEMMING van 16 Bunders, ... Roeden en 20 Ellen best *Groen-* en *Bouwland*, doende jaarlijks tot huur, in genere, *f* 124—00, staande en gelegen te *Eenrum*, en behoorende aan den Landbouwer KLAAS TOBIAS BOS en CONSS.

Mr. H. VAN BOLHUIS,
Notaris en Procureur.

UIT DE HAND TE KOOP

Een **HUISJE**, bestaande in VOORKAMER, KEUKEN, KELDER, ZOLDER, PUT- en REGENWATER, BLEEKVELD, PRIVÉ en verder GERIJF, in de Kleine Leliënstraat. Te bevragen bij H. W. SLIPHORST, op de Nieuwstad.

Let Wel!

Er wordt tegen November be... ***TE HUUR*** of ***TE KOOP*** gevraagd: een HUIS met 6 ... VERTREKKEN, liefst met TUIN er achter. Nader informatie bij den Boekhandelaar O. L. SCHILDKAMP, in de Oude Boteringestraat.

Attentie.

Ik ondergeteekende H. K. ZIJLEMA, Bierbrouwer te *Winschoten*, geef bij deze kennis aan hen, die reeds BIEREN uit mijne Fabrijk ontvangen hebben en verlangen: dat met den **eersten September 1853** geene andere BESTELLING, LEVERANCIE van deze Bieren, BETALING of KWITERING van **verschuldigde biergelden** door mij worden erkend, dan **aan mij en door mij zelf** wordt gedaan; — met vriendelijk verzoek, dat men zich hiernaar moge gedragen, ter voorkoming van ongeregeldheden en onaangenaamheden.

WINSCHOTEN, 26 Augustus 1853.

H. K. ZIJLEMA,
Bierbrouwer te *Winschoten.*

SNIJBOON- EN KOOLMOLENS

TE HUUR, van een geheel nieuw model, die uitmuntend snijden en van binnen zindelijk ingerigt, waarvan zich een iegelijk overtuigen kan, bij **W. HIDDEN**, Kuiper in de Oosterstraat, onder den J. A. VAN HASSELT.

De **ROB LAFFECTEUR**, ... wondervol Zuiveringsmiddel, eene Plantensiroop van aangenamen smaak, die nieuwe en oude Ziekten genezen kan; die alle Huidziekten, Verzweringen, Kanker, Klierziekten, Verlamming, Uitputting, Onvruchtbaarheid, Vermagering, Hypochondrie en eene menigte andere Kwalen geneest wordt, meest altijd zeer voorspoedig werkt en gemakkelijk te gebruiken is. Wij verzoeken alle lijders een Boekje te halen, dat hun geheel met dit onschatbaar middel bekend maken zal en gratis in onderstaande Dépôts afgegeven wordt.

De **ROB** is in alle gerenommeerde Apotheken in Frankrijk, Rusland, België en Holland te bekomen, en bepaaldelijk te *Groningen* bij G. P. STUTTERHEIM en H. DE ZAYER.

Ook in het **VERKOOPHUIS** en de bekende Depôts. Heeren Apothekers, die niet met den Heer GIRAUDEAU DE ST. GERVAIS in Rekening staan, of spoedige levering verlangen, kunnen zich met hunne Orders aan den Heer H. KERCKHOFF, Heerengracht, LL. 155, *Amsterdam*, adresseren.

IEMAND, genegen zijnde **GELD op Bodemarij voor te schieten**, op eene LADING STUKGOEDEREN, ... hier naar *Amsterdam*, wordt verzocht daarvan opgave te doen en voor welke PREMIE.

Adres: de Heeren **P. STRATINGH & COMP.** te *DELFZIJL*.